

Kendelse

af

28. marts 2017

i

faglig voldgift

FV 2015.0176

Foreningen af Divisionsklubber i Danmark (Divisionsforeningen)

(advokat Christian K. Clasen)

mod

Spillerforeningen

(advokat Martin Dahl Pedersen)

1. Tvisten

Tvisten angår forståelsen af overenskomsten for så vidt angår adgangen til at råde over spillernes immaterielle rettigheder, herunder retten til at udnytte spillerens billede, lighed, navn og autograf. Det er i den forbindelse et hovedspørgsmål, om spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng er omfattet af overenskomstens bestemmelser om rettighedsforhold.

2. Påstande

Klager, Divisionsforeningen, har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1: Spillerforeningen skal på vegne af et antal medlemmer anerkende, at medlemmerne har handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4, ved uden klubbernes accept at have overdraget deres kommercielle rettigheder til Spillerforeningen.

Påstand 2: Spillerforeningen skal anerkende at have handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4, i parternes overenskomst ved uden klubbernes accept at have indgået aftale med Spillerforeningens medlemmer om kollektiv udnyttelse af spillernes kommercielle rettigheder.

Påstand 3: Spillerforeningen skal anerkende at have handlet i strid med § 8 og § 23, stk. 4, i parternes overenskomst ved uden klubbernes accept at indgå aftale med Dansk Boldspil-Union om udnyttelse af spillernes kommercielle rettigheder.

Indklagede, Spillerforeningen, har påstået frifindelse.

3. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet den 16. november 2016, 9. december 2016 og 14. januar 2017 for en faglig voldgift med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af Divisionsforeningen: advokat Lasse Søndergaard Christensen og advokat Jørgen Vinding.

Udpeget af Spillerforeningen: advokat Peter Breum og advokat Hans Christian Galst.

Som opmænd deltog et udvidet formandskab bestående af højesteretsdommerne Thomas Rørdam, Jytte Scharling og Poul Dahl Jensen.

Der blev afgivet forklaring af vidnerne A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L og M.

Da der efter forhandling og votering ikke kunne opnås enighed om eller flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten, skal afgørelsen træffes af opmændene i det udvidede formandskab.

4. Overenskomstgrundlag mv.

Den første overenskomst mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen blev indgået i 1999. I 2004 indgik parterne ny overenskomst.

I kendelse afsagt den 9. august 2013 af Fodboldens Voldgiftsret i en sag mellem Spillerforeningen og Divisionsforeningen (den såkaldte varemærkesag) hedder det i flertallets votum om fortolkningen af 2004-overenskomstens § 9 om rettighedsforhold bl.a.:

”Det bemærkes herved, at klubben, med respekt af andre rettighedshavere, råder over logoer og klubdragter, og at klubben ifølge overenskomstens § 9.3 har ret til at udnytte spillerens billede, ligheder og autograf i forbindelse med klubbens eget salg af merchandise, i forbindelse med klubbens markedsføring, og i forbindelse med klubbens salg af sponsorater.

Klubben kan således ikke råde over spillerens billede, ligheder og autograf i forbindelse med de nævnte aktiviteter, såfremt disse ikke vedrører klubben. Disse rettigheder tilhører således fortsat spilleren ...”

Overenskomsten fra 2004 blev opsagt af Divisionsforeningen i marts 2014, hvorefter parterne indgik ny overenskomst i efteråret 2014 benævnt Fodboldens Overenskomst 2014-2018. Overenskomsten omfatter de fodboldklubber, der er medlem af Divisionsforeningen (klubberne i Superligaen, 1. og 2. division), og de kontraktspillere, der er ansat i disse fodboldklubber. Den gældende overenskomst indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

”§ 8 – RETTIGHEDSFORHOLD

8.1. Klubben og spiller skal som udgangspunkt ved kontraktens indgåelse disponere over samtlige rettigheder, som knytter sig til ansættelsesforholdet. En spiller skal derfor forud for kontraktindgåelse oplyse, hvorvidt spilleren har tegnet egne kontrakter, hvor spilleren overdrager tredjemand rettigheder til anvendelse af dele af spillerens immaterielle rettigheder.

8.2. Klubben og klubberne har ret til at udnytte spillerens billede, ligheder og autograf i forbindelse med klubben eller klubbernes – individuelle eller fælles – salgsfremmende foranstaltninger af enhver art og endelig i forbindelse med klubben eller klubbernes salg af sponsorater, alt forudsat at denne udnyttelse sker i et omfang, som er rimeligt, dog undtaget, hvis det strider mod spillerens religiøse og/eller politiske overbevisning.

Klubben eller klubberne kan aldrig lade spilleren eller spillerens billede anvende således, at det strider mod den loyalitetsforpligtelse, de deltidsbeskæftigede og bibeskæftigede spillere måtte have over for en hovedarbejdsgiver.

Klubben kan ikke uden spillerens accept udnytte spillerens rettigheder i forbindelse med reklamekontrakter, som ikke har karakter af sponsorater for klubben eller klubber i fællesskab, for eksempel ved brug af spillerens billede til brug for markedsføring af et selskab og/eller et produkt, der ikke har sammenhæng med klubbens eller klubbernes sponsorer.

Når en spiller ophører i klubben, skal klubben indenfor rimelig tid loyalt ophøre med at producere effekter, hvor spillerens rettigheder indgår.

8.3. Hvis en anvendelse af spilleren vil forudsætte, at spilleren ikke kan udøve sine opgaver inden for rimelig arbejdstid, eller hvis der sker en ekstraordinær udnyttelse af en enkelt spiller, kan spilleren efter forudgående aftale modtage en særskilt honorering.

8.4. Spilleren har ret til at indgå personlige reklameaftaler. Klubben skal dog skriftligt give accept heraf forud for sådanne kontrakters indgåelse, idet personlige reklamekontrakter mv. ikke må indgås med virksomheder, som er konkurrerende i forhold til klubbens hovedsponsorer. Klubben kan kun afvise en spillers personlige reklamekontrakter, hvis disse er konkurrerende i forhold til en af klubbens hovedsponsorer eller en eksklusivaftale med en sponsor.

8.5. En sponsor anses for at være hovedsponsor, hvis det økonomiske bidrag til klubben årligt er mindst:

- kr. 400.000,- i Superligaen
- kr. 200.000,- i NordicBet Ligaen
- kr. 100.000,- i 2. division

8.6. En sponsor anses for at have en eksklusivaftale, hvis det tydelig fremgår af den konkrete sponsoraftale.

8.7. Spilleren og klubberne kan indskyde rettigheder i projekter etableret i samarbejde mellem SPF og klubberne, forudsat godkendelse i SPF's kompetente organ og DF med klubberne accept.

Eksempler på sådanne aftaler kan være: computer- og entertainmentspil, fysiske spil (brætspil og lignende), spillerkort og managerspil. Allerede etablerede aktiviteter såsom Kulma, Sega og EA, som kræver indskud af rettigheder fra spillerne og klubberne, videreføres og kan også i fremtiden blive indgået som hidtil. DF og SPF vil i fællesskab søge at etablere sådanne kommercielle aktiviteter.

8.8. SPF anerkender ubetinget, at varemærket SUPERLIGA tilhører selskabet Superligaen A/S.

...

§ 23 – ARBEJDSREDSKABER

23.1. Klubben stiller trænings- og kampudstyr, dvs. beklædning, beskyttelsesudstyr og fodboldstøvler (samt for målmænd målmandshandsker), til rådighed for spilleren.

23.2. Spilleren kan for klubbens regning via en af klubben udpeget leverandør vælge andre fodboldstøvler end de i § 23.1 omhandlede, såfremt der foreligger en lægeerklæring herom.

23.3. Spilleren kan for egen regning vælge andre fodboldstøvler (samt for målmænd målmandshandsker), end dem klubben stiller til rådighed. Alternativt kan spilleren indgå en selvstændig aftale med en leverandør af fodboldstøvler og/eller målmandshandsker. Spilleren skal dog respektere den enkelte klubs nuværende aftale.

23.4. I det omfang SPF og/eller spillerne måtte indgå en kollektiv aftale f.eks. en rabataftale med en leverandør af fodboldstøvler og/eller målmandshandsker, skal dette ske i respekt af klubbernes rettigheder, jf. § 8.

23.5. DF tilstræber, at alle kampe i Herre-DM spilles med samme boldtype. Ifald der indføres en fælles boldtype, indtræder klubberne i den fælles boldaftale, efterhånden som den enkelte klubs nuværende aftale med boldleverandøren udløber. Provenuet fra evt. boldaftaler tilfalder klubberne i den enkelte række.”

Overenskomsten er implementeret i DBU's standardspillerkontrakt, som anvendes i ansættelsesforholdet mellem klub og spiller. I DBU's standardspillerkontrakt fra 2014 hedder det bl.a.:

”§ 5 Udstyr og beklædning

5.1 Klubben stiller i fornødent omfang trænings- og kampudstyr, dvs. beklædning, beskyttelsesudstyr, løbesko og fodboldsko/-støvler (samt for målmænd målmandshandsker) til rådighed for spilleren, som skal bruge dette udstyr, i den udstrækning andet ikke følger af nedenstående bestemmelser i §§ 5.1-5.3.

...

5.2 Spilleren er berettiget til at indgå personlige reklameaftaler om eller modtage honorar for brug af fodboldstøvler (samt for målmænd målmandshandsker).

Spilleren må dog ikke – medmindre andet er aftalt – indgå sådanne aftaler med eller modtage sådant honorar fra firmaer, der konkurrerer med klubbens eventuelle hovedsponsorer eller eksklusivsponsorer.

Hvis klubben har hovedsponsorer og/eller eksklusivsponsorer relateret til fodboldstøvler og målmandshandsker, skal klubben før turneringsstarten i hver turneringshalvdel meddele spilleren dette.

...

§ 7 Frihed til deltagelse på landshold og andre officielt udvalgte hold

7.1 Klubben har pligt til at give spilleren fri til deltagelse i eventuelle træningssamlinger, landskampe og lignende, hvortil spilleren udtages af DBU og/eller af lokalunionen.

...

§ 12A Reklame- og sponsorkontrakter m.m. (*Gælder, hvis kontraktforholdet følger overenskomsten*)

12A.1 Spilleren skal oplyse klubben om spillerens egne kontrakter, indgået før spillerkontraktens underskrivelse, hvori spilleren til tredjemand har overdraget immaterielle rettigheder, herunder retten til helt eller delvist at udnytte spillerens billede, lighed, navn eller autograf.

12A.2 Med forbehold for de eventuelle indskrænkninger, som følger af spillerens egne forudgående kontrakter som nævnt i § 12A.1, er klubben og spilleren enige om, at de ved kontraktens indgåelse som udgangspunkt disponerer over samtlige rettigheder, som knytter sig til ansættelsesforholdet og at udnyttelsen kan ske i fællesskab med andre klubber.

12A.3 Klubben/klubberne har retten til at udnytte spillerens billede, lighed, navn og autograf i forbindelse med klubbens/klubbernes – individuelle eller fælles – salg af merchandise, i forbindelse med klubbens/klubbernes markedsføring og salgsfremmende foranstaltninger og i forbindelse med klubbens/klubbernes indgåelse af reklamekontrakter og salg af sponsorater. Brug af spillerens billede, lighed, navn og autograf til markedsføring af et selskab og/eller produkt, der ikke har sammenhæng med klubbens/klubbernes reklamekontrakter og sponsorater er ikke tilladt. Klubbens/klubbernes udnyttelsesret forudsætter, at udnyttelsen sker i et omfang, som er rimeligt og i overensstemmelse med almindelig kutyme. Klubben/klubberne må aldrig lade spillerens billede, lighed, navn eller autograf anvende således, at det strider mod den loyalitetsforpligtelse, som spilleren måtte have over for en hovedarbejdsgiver eller således, at det strider mod spillerens religiøse eller politiske overbevisninger. Hvis spilleren i denne forbindelse skal udføre opgaver uden for sædvanlig arbejdstid eller

hvis spilleren benyttes ekstraordinært, kan spilleren kræve en rimelig særskilt honorering. En sådan honorering aftales forud for opgaven. Når spillerens ansættelsesforhold ophører, skal klubben/klubberne inden for rimelig tid ophøre med at fremstille effekter, hvor spillerens billede, lighed, navn eller autograf anvendes.

12A.4 Klubben må ikke uden spillerens accept udnytte spillerens billede, lighed, navn og autograf i videre omfang end angivet i § 12A.3.

12A.5 Spilleren har ret til at indgå personlige reklamekontrakter. Klubben skal dog forud for sådanne kontrakters indgåelse give sin skriftlige accept, idet spilleren ikke må indgå reklamekontrakter med virksomheder, som er konkurrerende i forhold til klubbens hoved- eller eksklusivsponsorer. Klubben kan kun nægte at give accept til spillerens personlige reklamekontrakter, hvis disse efter deres indhold er konkurrerende i forhold til en af klubbens hoved- eller eksklusivsponsoraftaler, jf. 12A.6 nedenfor.

12A.6 En sponsor anses for at være hovedsponsor, hvis det økonomiske bidrag til klubben årligt er mindst:

- Kr. 400.000 for en klub i Superligaen.
- Kr. 200.000 for en klub i 1. division.
- Kr. 100.000 for en klub i 2. division.

En sponsor anses for at have en eksklusivaftale, hvis det tydeligt fremgår af den konkrete sponsoraftale.

12A.7 Klubben har pligt til inden for tre uger efter modtagelsen af spillerens forespørgsel herom at oplyse spilleren om klubbens aktuelle eksklusiv- og hovedsponsorer.

12A.8 Klubben og spilleren er derudover enige om at indskyde deres respektive rettigheder i de projekter, som ved kontraktens indgåelse er etableret eller senere bliver etableret mellem Spillerforeningen og klubberne, forudsat godkendelse af Spillerforeningen og Divisionsforeningen og særskilt accept fra hver af de berørte klubber.”

5. Overdragelse og indsamling af spillerrettigheder

Af en udskrift fra Spillerforeningens hjemmeside, som den så ud pr. 19. oktober 2007, fremgår følgende om den såkaldte Spillerpulje:

”Spillerpuljen er udtryk for en af landsholdets spillertrup etableret aftale, hvor spillertruppen samler deres muligheder for – i samarbejde med DBU – at opnå en kommerciel udnyttelse af markedsførings- og sponsorprodukter.

De nærmere bestemte vilkår omkring Spillerpuljen er nedfældet i aftale mellem DBU, DBU Sponsorship og Spillerforeningen. For bedst muligt at kunne udnytte de kommercielle muligheder omkring landsholdet og dermed opnå den bedst mulige indtjening, er det en betingelse for udtagelse til landsholdet, at spilleren har eller straks til-

slutter sig Spillerpuljen. Indtægterne i Spillerpuljen bliver efter en særlig fastlagt fordelingsnøgle udbetalt til spillerne på landsholdet.

Som administrator for Spillerpuljen er det Spillerforeningens opgave at overvåge og tilse at de aftaler/sponsorater, der indgås, lever op til de bestemmelser, der fremgår af den eksisterende aftale om Spillerpuljen.

Spillerpuljens indtægter kommer dels fra kommercielle tiltag og aftaler om salg af fælles rettigheder, hvoraf 65% af de samlede indtægter tilgår Spillerpuljen og dels fra hovedsponsoratet (p.t. [L-firma]) omkring landsholdet, hvoraf 2 mill. af det samlede beløb tilgår spillerpuljen.

Det er DBU Sponsorship, der varetager markedsføringen og salget af de kommercielle projekter og produkter omkring landsholdet. Blandt andre har der været aftale med følgende virksomheder:

...”

I en erklæring fra 1998, der er underskrevet af en landsholdsspiller, hedder det:

”Undertegnede ...

der af DBU er udtaget til landsholdsdeltagelse på A-landsholdet bekræfter herved, at jeg har givet Spillerforeningen mandat til på mine vegne at tilslutte mig til Spillerpuljen, som herefter repræsenterer mig ved indgåelse af aftale om udnyttelse af mine personlige immaterielle rettigheder i form af navn, billede og autograf. Retten er ikke eksklusiv, og gives til brug for udnyttelse heraf i forbindelse med Spillerpuljens aktiviteter. Den autograf, der anvendes, er gengivet på vedhæftede formular.

Det understreges, at jeg ikke har overdraget mine immaterielle rettigheder til Spillerforeningen, Spillerpuljen eller D.B.U.s Initiativfond, men at jeg blot har givet fuldmagt til, at de indgår aftale på mine vegne vedrørende udnyttelse af mine rettigheder.

Jeg er indforstået med, at de indtægter, der indgår i Spillerpuljen, afregnes til Spillerforeningen, der herefter afregner overfor de deltagende spillere – herunder mig.”

Der er under sagen fremlagt en oversigt over aftaler fra 2014 og 2015 mellem spillere og Spillerforeningen om overdragelse af rettigheder for spillere i eller tæt på spillertruppen for Herre A-landsholdet i fodbold i Danmark. Oversigten omfatter i alt 85 spillere, hvoraf en del spiller i danske klubber. Overdragelsen er sket ved en særskilt aftale mellem den enkelte spiller og Spillerforeningen. I aftalen, der er udformet på en standardformular, er anført:

”*Formål*

Formålet med denne aftale ("Aftalen") er i et vist omfang at overdrage retten til at benytte den enkelte spillers ("Spilleren") navn, billede m.v. i landsholdssammenhæng til markedsførings- og andre aktiviteter i kommercielt og øvrigt øjemed til SPF. Aftalen angår ikke spillerens udnyttelse af sine rettigheder til personlige reklameaftaler m.v. og heller ikke rettigheder, som allerede er overdraget til Spillerens klub.

Overdragelse af rettigheder

Spilleren overdrager herved til SPF den eksklusive ret til at benytte Spillerens navn, billede og andre karakteristika, autograf og øvrige sportslige relevante informationer, herunder personlige data i forbindelse med markedsførings- og andre aktiviteter i landsholdssammenhæng i kommercielt og øvrigt øjemed i alle medier og på alle platforme, herunder i trykt og digital form og i forbindelse med transmissioner og anden billed- og lydmæssig gengivelse i alle kendte og ukendte billed- og lydmedier af spilleren og spillerens sportspræstationer, herunder bl.a. TV, radio, DVD, video, Internet og film ("Rettighederne"), Rettighederne vedrører alene Spillerens rettigheder som landsholdsspiller på det danske herre A-landshold i fodbold.

SPF opnår derved bl.a. eneret til, alene eller i samarbejde med DBU og DBU A/S og andre tredjeparter, at bruge Rettighederne til indgåelse af aftaler om produktion, markedsføring og salg af produkter og tjenester af enhver art i eller uden for Danmark.

Eksisterende aftaler

SPF skal respektere eksisterende aftaler om rettigheder, som allerede måtte være overdraget i overensstemmelse med Vedtægterne for Spillerpuljen i Landsholdstruppen ("Vedtægterne") kap. 4.

Spillertruppen har i Vedtægterne kap. 4, pkt. 4.1. giver mandat (men ikke egentlig overdragelse) til, at der indgås aftale på spillernes vegne med dem, der ønsker at udnytte rettighederne.

Ved indgåelse af Aftalen sker en egentlig overdragelse af Rettighederne til SPF, hvorfor spilleren og/eller Spillertruppen ikke kan indgå aftaler herom med DBU eller DBU A/S.

Den praktiske administration af Rettighederne og fordelingen af indtægter vil som hidtil ske i henhold til Vedtægterne.

Personlige reklameaftaler

SPF skal respektere Spillerens nuværende personlige reklameaftaler.

Aftalen forhindrer ikke Spillerens mulighed for fremover at indgå personlige reklameaftaler. De rettigheder, der overdrages ved Aftalen, er således alene sådanne rettigheder, der udnyttes kollektivt af SPF på vegne af alle spillere på landsholdet.

Spilleren skal orientere SPF om såvel eksisterende som fremtidige personlige reklameaftaler.

Spillerens forpligtelser og rettigheder

Spilleren accepterer at samarbejde med SPF om nødvendige aktiviteter i relation til udnyttelse af Rettighederne i et nærmere aftalt og begrænset omfang. De markedsføringsmæssige aktiviteter, som spilleren skal deltage i, må imidlertid ikke kollideres med spillerens træning eller øvrige kontraktsretlige forpligtelser.

Spilleren forbeholder sig ret til kompensation for personligt fremmøde ved sådanne markedsføringsmæssige aktiviteter.

Periode

Overdragelsen af Rettighederne efter Aftalen er gældende fra Aftalens underskrivelse og i minimum 5 år herefter og derudover så længe Spilleren er medlem af SPF.”

6. Landsholdsaftalerne

Der er under sagen fremlagt en række aftaler om vilkårene for deltagelse i DBU's Herre A-landsholdstrup, de såkaldte landsholdsaftaler. Aftalerne indeholder bl.a. betingelserne for at anvende spillerne på landsholdet til kommercielle aktiviteter.

Den første aftale er indgået den 3. juni 1998, og parter i aftalen er DBU, DBU's Initiativfond og Spillerforeningen.

Den næste landsholdsaftale er indgået den 5. maj 2005 med DBU, DBU Sponsorship og Spillerforeningen som parter.

Den tredje landsholdsaftale er indgået den 8. februar 2011 mellem samme parter som i aftalen fra 2005.

Den gældende landsholdsaftale blev indgået den 20. marts 2015 mellem DBU, DBU A/S og Spillerforeningen. I aftalen hedder det bl.a.:

”KAPITEL 3

3. Spillernes forpligtelser overfor DBU ved landsholdsudtagelse

...

3.1. Spillere, der optræder i DBU Herre senior landsholdssammenhæng forpligter sig til:

a) ...

...

e) i aftaleperioden, ikke at indgå personlige reklame- og sponsoraftaler, der strider mod de vilkår, der fremgår nedenfor i kapitel 4 og 5 om DBUs sponsorer og partnere, udstyrssponsorer og spillerpuljeaktiviteter og i øvrigt at medvirke positivt ved sådanne samarbejdspartneres eventuelle arrangementer eller kommercielle tiltag indenfor rammerne af nærværende aftale.

KAPITEL 4

4. Spillerpuljen og spillerpuljeaktiviteter

4.1. Spillerpuljen er udtryk for en af spillertruppen (ST) etableret aftale og administrationsforening, hvor ST via SPF samler mulighederne for – i samarbejde med DBU – at opnå maksimal kommerciel udnyttelse af den kommercielle værdi af landsholdet og landsholdsspillerne. Dette etableres igennem en aftale, hvor DBU på den ene side og SPF på den anden side hver for sig puljer deres nedenfor anførte immaterielle rettigheder i forbindelse med de projekter, der ikke involverer aftaler med enkelte medlemmer af ST, men hvor projektet retter sig mod hele holdet, respektive anvendes på en sådan måde, at udnyttelsen signalerer hele holdet. Disse projekter kaldes spillerpuljeaktiviteter. Parterne er enige om, at det for helheden er afgørende, at alle spillere deltager i disse spillerpuljeaktiviteter. DBU er derfor enig i, at det er en betingelse for at kunne blive udtaget til landsholdet, at en spiller har tilsluttet sig eller straks tilslutter sig Spillerpuljen, samt at spilleren underkaster sig de forpligtelser, der følger af samme.

DBU indskyder for sit vedkommende de relevante rettigheder vedrørende landsholdet, herunder

...

Spillerne har overført den eksklusive ret til udnyttelse af deres kommercielle rettigheder som landsholdsspillere til SPF.

SPF indskyder for sit vedkommende de relevante spillerrettigheder vedrørende landsholdet, herunder:

De deltagende spilleres ret til egne navne, ret til billeder og ret til autografer. De deltagende spillere vil individuelt have givet SPF mandat til på sine vegne at tilslutte sig Spillerpuljen, som efterfølgende repræsenterer de fornævnte af spillerens kommercielle rettigheder som landsholdsspillere.

Det understreges, at der under nærværende aftale ikke er tale om nogen overdragelse af rettigheder fra SPF eller fra DBU, men alene er tale om, at SPF og DBU giver

mandat til, at der indgås aftale på DBUs og SPFs vegne med dem, der ønsker at udnytte rettighederne.

Det præciseres, at der med denne aftale udelukkende er indgået aftale om, at spillerne deltager i de kommercielle aftaler og andre events, som spillerne modtager andele af (sponsor- og partneraftaler, udstyrssponsoraftaler, øvrige kommercielle aftaler og spillerpuljeaktiviteter).

For så vidt angår sponsor- og partneraftaler, udstyrssponsoraftaler samt øvrige kommercielle aftaler henvises i øvrigt til yderligere regulering i kapitel 5.

4.2. ...

4.3. Markedsføring og salg af de projekter og produkter, der fremgår af punkt 4.1 er af DBU og SPF overdraget til DBU A/S, der skal opsøge og indgå aftaler vedrørende – ikke udtømmende – samlebilleder, samlemønter, musik-CD og musikvideo, DVD, klæbemærker, postkort, fotokort, kalender m.v. Endvidere skal DBU A/S markedsføre og sælge sponsorrelaterede aftaler i relation til landsholdet.

4.4. ...

4.5. DBU A/S skal ved sin markedsføring og salg, overordnet tilrettelægge merchandiseaktiviteter således, at disse er løbende hele tiden, hvorimod spillerpuljeaktiviteter som hovedregel kun kan indgås med en aktiv periode fra landsholdet har kvalificeret sig til en slutrunde og indtil udløbet af det år en slutrunde foregår. Derudover skal anvendes følgende principper:

4.5.1. Ved produktion af de i pkt. 4.3 nævnte produkter skal det være hele holdet og ikke enkeltpersoner, der anvendes. Skal der anvendes portrætter eller autografer, skal der minimum medvirke 6 spillere. Såfremt DBU i en konkret sammenhæng ønsker at anvende færre end 6 spillere, kan DBU kontakte SPF, der tager stilling som beskrevet i pkt. 5.7. F.s.v.a. valg af spillere skal der i alle tilfælde foretages en opdeling på baggrund af en bruttotrup på 16-22 spillere, som herefter opdeles i tre kategorier på baggrund af spillernes kendthedsgrad/markedsføringsværdi. De tre kategorier skal være lige store og ved udvælgelsen af medvirkende skal herefter ske ligelig anvendelse af kategori 1, 2 og 3.

4.5.2. Ved indgåelse af sponsoraftaler og aftaler om markedsføring af merchandiseartikler skal der altid medvirke mindst tre spillere og igen en fra hver kategori, og der skal ske en lige anvendelse af alle spillere. Hver spiller har pligt til at medvirke til en optagelse pr. år, og optagelsen skal – medmindre SPF konkret accepterer noget andet – foretages i forbindelse med en landsholdssamling uden at gribe ind i landstrænerens ønsker om spillernes tilstedeværelse. ...

...

4.6. I en Spillerpuljeturnus har DBU A/S den eksklusive ret til at vælge og udvælge de produkter og sponsorater, der ønskes indgået i perioden fra kvalifikation til slutrundedeltagelse er opnået og frem til den 1. februar i det år slutrunden gennemføres – herefter

ter benævnt Skæringsdagen. Indtil Skæringsdagen må spillerne ikke uden særlig aftale med DBU A/S, indgå individuelle aftaler om sponsorer eller andet. Efter Skæringsdagen har spillerne ret til at indgå egne sponsorer m.v. dog forudsat, at disse sponsorer eller andet ikke strider imod aftaler, DBU A/S allerede har indgået. For at afværge risikoen for konflikt har spillerne pligt til at orientere DBU A/S, forinden spillerne indgår egne aftaler, og DBU A/S skal da straks og inden tre dage protestere – og om spilleren måtte ønske det dokumentere – hvis DBU A/S er af den opfattelse, at spillers ønske om en aftale, er i konflikt med en aftale DBU A/S har indgået, og hvor DBU A/S har ydet kunden eksklusivitet.

...

KAPITEL 5

5. Sponsor- og Partneraftaler, udstyrssponsoraftaler samt øvrige kommercielle forhold og aktiviteter i DBU regi

5.1. DBU A/S indgår sponsor- og partneraftaler, udstyrssponsoraftaler samt øvrige kommercielle aftaler i tilknytning til Herre senior landsholdene. DBU A/S har eneretten til, at afsætte Herre senior landsholdene kollektivt og individuelt som produkt på sponsormarkedet. Der sondres mellem aftaler:

- 1) aftaler om markedsføring relateret til DBU's sponsorer og partnere, udstyrssponsorer, samt øvrige kommercielle spillerpuljeaktiviteter, jf. kapitel 4.
- 2) hvor rettigheden er relateret til markedsføring af DBU og Herre senior landsholdene som helhed.

5.2. Alle DBU's henvendelser vedrørende spillernes deltagelse i kommercielle aktiviteter med tredjepart (fx sponsor- og partneraftaler, udstyrssponsoraftaler, spillerpuljeaktiviteter og aftaler om markedsføring af merchandiseartikler) eller aktiviteter i DBU regi (fx ambassadørroller for DBUs fodboldskoler eller lignende) skal gå gennem SPF, og der skal indgås aftale med SPF på vegne af en given spiller, før der er givet tilsagn om en given spillers eventuelle deltagelse i en kommerciel aktivitet eller en aktivitet i DBU regi.

5.3. ...

Sponsor- og partneraftaler

5.4. DBU A/S indgår sponsoraftaler benævnt officielle partneraftaler i tilknytning til Herre-A landsholdet. Parterne er enige om, at DBU A/S skal tilstræbe at organisere sine partneraftaler omkring landsholdet i en struktur med op til 6 partneraftaler, hvoraf en af disse fungerer som udstyrssponsor. ...

5.5. DBU vil i nærværende aftales løbetid informere SPF omkring udformningen af de forskellige partneraftaler og de medfølgende rettigheder. DBU A/S vil søge at tilføre de forskellige partneraftaler forøget værdi igennem STs aktive involvering i markedsføringen af de forskellige partnere.

5.6. Parterne er enige om, at det ikke er muligt forud for en partneraftales ingåelse at definere de nøjagtige rammer endsige detaljer for elementerne omkring STs aktive involvering, idet disse elementer også i høj grad beror på forhandlingen med partneren.

5.7. SPF skal inddrages i DBU's arbejde med at indgå alle aftaler, hvor spilleres deltagelse og rettigheder kommer i spil, herunder sponsor- og partneraftaler, udstyrssponsoraftaler og spillerpuljeaftaler, ...

5.8. DBU A/S skal i de afsluttende forhandlinger involvere SPF, med henblik på at sikre, at selve resultatet af forhandlingerne bliver en aftale, der tilgodeser det fælles ønske om attraktive sponsorater, afbalanceret overfor STs og SPFs ønsker og muligheder for at kunne indgå personlige sponsorater. Når en sponsoraftale er indgået, vil DBU A/S orientere SPF om det præcise indhold heraf for så vidt angår spillerne. SPF forpligter sig til at videregive denne information til spillerne.

5.9. ...

5.10. DBU A/S varetager alle kontrakter i ovennævnte sammenhæng og tegner aftaler.

Følgende rettigheder kan i en partneraftale overdrages til DBUs partnere:

- Action-billeder (stillbilleder) fra landskampe og træning kan bruges i markedsføring og reklamesammenhæng. SPF skal involveres i udvælgelsen af optagelser og kan afvise brug af optagelser med bestemte spillere. SPF anerkender, at SPFs stillingtagen vil kunne ske inden for snævre tidsmæssige rammer på baggrund af i forvejen aftalte produktionsplaner.
- Optagelser (live-billeder) fra landskampe og træning kan bruges i reklamefilm. SPF skal involveres i udvælgelsen af optagelser og kan afvise brug af optagelser med bestemte spillere. SPF anerkender, at SPFs stillingtagen vil kunne ske inden for snævre tidsmæssige rammer på baggrund af i forvejen aftalte produktionsplaner.
- Retten til at anvende hele ST i individuelle sessions, opbygget efter samme principper som beskrevet ovenfor i punkt 4.5.1 og 4.5.2, hvorved særligt fremhæves forpligtelsen til en lige anvendelse af alle spillere, og at der mindst skal medvirke tre spillere i hvert markedsføringsindslag.
- Reklameoptagelser med en maksimal varighed af i alt 4 timer pr. partner pr. år i den enkelte partneraftales aftaleperiode med deltagelse af holdet og/eller udvalgte spillere. Optagelse af reklamer sker fortrinsvis ved landsholdssamlinger; sekundært ved, at en landsholdssamling udvides med op til 1 dag, hvor dette er muligt for de enkelte spillere; og undtagelsesvis ved optagelse i de enkelte spilleres hjemlande på andre tidspunkter.
- ”Meet and greet” med en maksimal varighed af i alt 1 time pr. partner pr. år i den enkelte partneraftales aftaleperiode.

- Content produktion i samarbejde med partnere. Content hvor spillerne bruges aktivt skal godkendes af SPF, ligesom SPF i konkrete tilfælde kan afvise brug af bestemte spillere.

Udstyrssponsoraftaler

5.11. ...

De partnere, som er udstyrssponsorer kan opnå følgende rettigheder:

- Spillerne optræder eksklusivt i tøj fra det udvalgte mærkes sortiment i enhver sammenhæng til træning, kamp og fritid under landsholdssamlinger, ligesom DBU kan kræve, at landsholdsspillerne skal optræde i DBU-habit med tilbehør i disse sammenhænge. Spillerne bevarer deres ret til selv at vælge fodboldstøvler, sko og handsker. Såfremt spilleren ikke har en aftale med en anden leverandør optræder spilleren så vidt muligt i fodtøj fra DBU's udstyrsleverandør.
- Individuelle rettigheder afgivet af enkeltspillere (private ikke-landsholdsrelaterede rettigheder) til brug i kombination med landsholdstrøje, logo m.v. kan kun benyttes i medfør af denne aftale eller med accept af DBU A/S.
- Spillernavne og de korrekte numre kan påtrykkes de officielle spilletrøjer.
- Action-billeder (stillbilleder) fra landskampe og træning kan bruges i markedsføring. SPF skal involveres i udvælgelsen af optagelser og kan afvise brug af optagelser med bestemte spillere. SPF anerkender, at SPF's stillingtagen vil kunne ske inden for snævre tidsmæssige rammer på baggrund af i forvejen aftalte produktionsplaner.
- Optagelser (live-billeder) fra landskampe og træning kan bruges i reklamefilm. SPF skal involveres i udvælgelsen af optagelser og kan afvise brug af optagelser med bestemte spillere. SPF anerkender, at SPF's stillingtagen vil kunne ske inden for snævre tidsmæssige rammer på baggrund af i forvejen aftalte produktionsplaner.

...”

7. Baggrunden for uoverensstemmelsen

Den 25. februar 2015 blev offentliggjort en pressemeddelelse underskrevet af anføreren for Kvinde-A-landsholdet, N, anføreren for U21-landsholdet, O, og anføreren for Herre-A-landsholdet, P, på vegne af spillerne, spillerrådene og Spillerforeningen. I pressemeddelelsen var anført:

”Spillerne har samlet deres kommercielle rettigheder – deltager ikke i Dansk Fodbold Award

Onsdag den 18. februar meldte DBU ud, at de anså forhandlingerne om nye landsholdsaftaler som brudt sammen. I forlængelse af DBU's udmelding, er spillerne blevet enige om, at de ikke deltager ved DBU's "Dansk Fodbold Award" fredag den 27. februar.

Onsdag den 18. februar meldte DBU ud, at de anså forhandlingerne om nye landsholdsaftaler som brudt sammen. I forlængelse af DBU's udmelding, er spillerne blevet enige om, at de ikke deltager ved DBU's "Dansk Fodbold Award" fredag den 27. februar.

"I den nuværende situation, kan vi desværre ikke deltage ved Dansk Fodbold Award," siger [O], anfører på U21-landsholdet.

DBU er blevet gjort opmærksom på, at al kommerciel brug af spillerne uden aftale er i strid med spillernes rettigheder og derfor bedes indstillet og fjernet. Spillerne har valgt at samle sine kommercielle rettigheder som landsholdsspillere i Spillerforeningen. Ved aftale mellem DBU og Spillerforeningen vil DBU kunne opnå rettigheder til at benytte spillerne.

"Så længe, vi ikke har en ny kollektiv aftale på plads, kan DBU selvfølgelig ikke gøre kommerciel brug af os spillere. Vi er indstillet på at medvirke til DBUs kommercielle aktiviteter i rimeligt omfang og med respekt for, at vi skal have tid og kræfter til at præstere på banen," siger [P].

Anfører på Kvinde-A-landsholdet, [N], uddyber: "Vi ønsker naturligvis at deltage ved en event som Dansk Fodbold Award, men det må vente, til vi har en kollektiv aftale på plads."

I brev af 17. marts 2015 til Spillerforeningen anførte Divisionsforeningen følgende:

"Kommercielle rettigheder til danske fodboldspillere

Divisionsforeningen har erfaret, at Spillerforeningen i en pressemeddelelse navngivet "Spillerne har samlet deres kommercielle rettigheder – deltager ikke i Dansk Fodbold Award" den 25. februar 2015 har udtalt følgende:

*"DBU er blevet gjort opmærksom på, at al kommerciel brug af spillerne uden aftale er i strid med spillernes rettigheder og derfor bedes indstillet og fjernet. **Spillerne har valgt at samle sine kommercielle rettigheder som landsholdsspillere i Spillerforeningen.** Ved aftale mellem DBU og Spillerforeningen vil DBU kunne opnå rettigheder til at benytte spillerne."*

Spillerforeningens udtalelse har vakt forundring hos Divisionsforeningen og dets medlemmer idet en række landsholdsspillere er ansat hos Divisionsforeningens medlemmer, og det er uklart, hvad udtalelsen dækker over.

Derfor beder vi Spillerforeningen redegøre for udtalelsens nærmere indhold, hvilke rettigheder, er der overdraget og ikke mindst for, hvad sådan ”samling af rettigheder” dækker over.

Spillernes kommercielle rettigheder reguleres af Overenskomsten og spillernes ansættelseskontrakter med deres arbejdsgivere, Divisionsforeningens medlemmer.

Vi beder om at modtage redegørelsen inden for ganske få dage, og om, at Spillerforeningen ikke indgår juridisk bindende aftaler med spillere eller tredjemand indtil vi har en fælles forståelse af, hvad Spillerforeningen disponerer over, og hvorvidt dette er overensstemmende med Overenskomsten.

Divisionsforeningen er principielt uenig i Spillerforeningens udtalelse, men en eventuel reaktion herpå vil afvente en modtagelse og gennemgang af Spillerforeningens redegørelse.

Der tages forbehold for at gøre krav gældende, herunder fremsættelse af økonomiske krav og iværksættelse af retlige skridt i henhold til vores aftalegrundlag i øvrigt.”

Som ovenfor nævnt blev den nye landsholdsaftale indgået den 20. marts 2015. Samme dag indgik DBU, DBU A/S og Spillerforeningen i et sidebrev til landsholdsaftalen følgende aftale:

”Divisionsforeningen har ved vedhæftede brev af 17. marts 2015 rejst spørgsmålstegn ved landsholdsspillernes overdragelse af deres kommercielle rettigheder som landsholdsspillere til Spillerforeningen, idet det er Divisionsforeningens opfattelse, at de kommercielle rettigheder – også som landsholdsspiller – er overdraget til klubberne. Spillerforeningens opfattelse er, at rettighederne som landsholdsspiller ikke er overdraget til klubberne. DBU indestår for at friholde landsholdsspillerne og Spillerforeningen for halvdelen af eventuelle krav og indsigelser fra klubberne og/eller Divisionsforeningen i forbindelse med de indgåede kollektive aftaler for de tre landshold og deres implementering, dog maksimeret til krav på kr. 500.000 pr. år, der løbende akkumuleres.

DBU og DBU A/S forpligter sig til ikke at anvende spillere i danske klubber i kommercielle aktiviteter uden skriftligt samtykke i det enkelte tilfælde fra Spillerforeningen.”

I en pressemeddelelse af 21. marts 2015 er anført bl.a.:

”Midt i forhandlingerne mellem DBU og Spillerforeningen, der i dag mandede ud i en ny landsholdsaftale, forlød det, at Divisionsforeningen hævdede, at de har de kommercielle rettigheder til spillerne i Superligaen.

Det mener Spillerforeningen og DBU dog ikke, de arbejder ud fra, at de kommercielle aftaler er som altid.

”Vi er lodret uenige i den udlægning, Divisionsforeningen midt i forløbet kom med. Vi har samlet nogle rettigheder fra spillerne i Spillerforeningen, og det fungerer ganske fortræffeligt”, siger Spillerforeningens direktør [B].

”Jeg har ikke nogen konflikt med Divisionsforeningen, jeg gør bare som vi hele tiden har gjort. Jeg håber ikke, at vi er uenige om noget.
...”

I mail af 16. april 2015 fremsatte Divisionsforeningen mæglingmødebegæring. Mæglingmødet blev afholdt den 22. april 2015, og det fremgår af referatet fra mødet, at enighed ikke kunne opnås.

8. Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han siden 2007 har været direktør i Divisionsforeningen. Divisionsforeningen består af alle 50 herrefodboldklubber i Superligaen, 1. division og 2. division. Divisionsforeningen varetager udviklingen og administrationen af herrefodboldturneringer og tager sig bl.a. også af udviklingsprojekter og af regelområdet. Divisionsforeningen er endvidere overenskomstpart i forhold til Spillerforeningen. Divisionsforeningen er det ene af DBU's to medlemmer. Det andet medlem af DBU er Foreningen af Lokalunioner, som omfatter fem amatørunioner. Han er desuden direktør i Superligaen A/S, som varetager Superligaens kommercielle aftaler, herunder f.eks. mediaaftaler. Superligaen A/S er ligeligt ejet af alle Superligaens klubber.

Om aftalerne fra 1996 mellem Spillerforeningen og spillerne på de forskellige førstehold, hvorefter de enkelte spillere overdrog retten til at benytte spillerens navn og billede i bl.a. merchandise-sammenhæng samt i forbindelse med tv-transmissioner mv., forklarede han, at der dengang ikke eksisterede en kollektiv overenskomst, idet den første overenskomst blev indgået i 1999. Man kan i aftalernes § 4 se, at overdragelsen af spillernes rettigheder vedrørte tv-transmissioner. Der er aldrig sket betaling af tv-rettigheder fra klubbernes side. Det er vigtigt at holde sig for øje, at systemet dengang var på et meget lavt niveau. 1996-sæsonen var den første sæson, hvor der var kontraktspillere i alle klubber, men ikke alle spillerne i klubberne var kontraktspillere. Han var ikke vidende om rettighedsoverdragelsesaftalerne fra 1996 og de efterfølgende fra 2000, og han kender ikke nogen i Divisionsforeningen, som har set disse aftaler. Så vidt han ved, har klubberne aldrig betalt noget til Spillerforeningen i den anledning. Der eksisterede i 1996 en aftale om tv-rettigheder, som vistnok var indgået af Divisionsforeningen og den virksomhed, der i dag er X-tv-kanal, og måske var også Y-tv-kanal aftalepart.

Om Spillerpuljen forklarede han, at Spillerforeningen er velkommen til at indgå aftale med DBU om, at DBU skal henvende sig til Spillerforeningen, hvis man ønsker at anvende spillernes rettigheder på den ene eller den anden måde. Det, der vedkommer klubberne, er, om spillerne orienterer klubberne om de kommercielle aftaler og respekterer det, såfremt den pågældende klub finder, at spillerens reklameaftale er i strid med en af klubbens sponsoraftaler eller eksklusivaftaler. Der er en forventning hos klubberne om, at spillerne søger accept fra klubberne, hvis spillerne ønsker at indgå reklameaftaler, og der er en klar forventning om, at spillerne afstår fra at indgå sådanne aftaler, hvis de måtte være i strid med klubbernes sponsoraftaler eller eksklusivaftaler.

Han forstår § 9, stk. 1, i Divisionsforeningens og Spillerforeningens overenskomst fra 2004 sådan, at klubberne og spillerne skulle disponere over samtlige rettigheder, uanset hvad rettighederne knyttede sig til. Der gjaldt ikke noget særligt med hensyn til landsholdet. Man kan ikke adskille klubrettigheder og landsholdsrettigheder. En spiller kan agere i klubsammenhæng og i andre sammenhænge, herunder landsholdssammenhæng. Det er oplagt, at overenskomsten også var gældende for klubspillere, når de optrådte i landsholdssammenhæng. 2004-overenskomstens § 9, stk. 3, var meget afgørende for klubbernes indtægtsgrundlag, idet sponsorater som regel udgør 30-40 procent af indtægtsgrundlaget for klubberne. Derudover består klubbernes indtægtsgrundlag navnlig af indtægter fra medieaftaler og transferindtægter. 2004-overenskomstens § 9, stk. 5, var også helt afgørende for klubberne, idet bestemmelsen gav klubberne et værn mod skade på deres væsentligste indtægtsgrundlag. Spillerne skulle således indhente klubbernes skriftlige accept, inden de indgik personlige reklamekontrakter. Klubben kunne nægte at give samtykke, hvis den virksomhed, som spilleren ønskede at indgå reklamekontrakt med, var i samme branche som en af klubbens hovedsponsorer, eller hvis reklamekontrakten i øvrigt var i konflikt med en af klubbens hovedsponsorer eller eksklusivaftaler.

Der har været en sag mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen om forståelsen af 2004-overenskomstens § 21. Sagen blev afgjort ved Fodboldens Voldgiftsrets kendelse af 9. august 2013. Sagen omtales populært som ”varemærkesagen”. Divisionsforeningens opfattelse af spørgsmålet i sagen var i overensstemmelse med dissensen i kendelsen. Han forstår kendelsen således, at Spillerforeningen skulle have adgang til en andel af indtægterne, når der skulle lanceres en varemærkestrategi for superligaen. Kendelsen var et stort problem for Divisionsforeningen og for klubberne, da

rettigheder og udnyttelsen heraf er selve indtægtsgrundlaget for klubberne. Det var et stort problem for klubberne, at de ikke havde rådighed over deres alle kommercielle rettigheder, og dette var i længden uacceptabelt for klubberne. Kendelsen kostede klubberne omkring 7,5 mio. kr.

Varemærkesagen var en af hovedårsagerne til, at Divisionsforeningen den 28. marts 2014 opsagde 2004-overenskomsten. En af de andre årsager til opsigelsen var udfaldet af den såkaldte feriepenge-sag, som angik bl.a. spillernes løn- og pensionsforhold. Endelig var overenskomsten utidssvarende og usædvanlig, og en række af overenskomstens bestemmelser var uklare. Dette gjaldt navnlig § 21.

Den mail, som Divisionsforeningens advokat sendte til B den 2. maj 2014, indeholdt et dokument med Divisionsforeningens oplæg til en ny overenskomst. Oplægget var opdelt i 5 temaer, hvor tema 2 om kommercielle forhold var det væsentligste for Divisionsforeningen. Det var helt afgørende for Divisionsforeningen, at § 21 udgik af overenskomsten, og at § 9 blev skærpet, således at klubberne havde kontrol over de kommercielle rettigheder og havde et værn mod spillernes anvendelse af kommercielle rettigheder i strid med klubbernes kommercielle rettigheder. Tema 4 om klarhed var også væsentligt for Divisionsforeningen.

Han deltog selv i overenskomstforhandlingerne i 2014. Divisionsforeningen havde en forhandlingsgruppe under ledelse af C, som er bestyrelsesmedlem i Divisionsforeningen og økonomidirektør i A-fodboldklub. Denne forhandlingsgruppe forestod den direkte forhandling med B. Der var også et antal fællesmøder og et intensivt forløb i forligsinstitutionen. Divisionsforeningen tilkendegav på møderne, at det var afgørende, at klubberne fik rådighed over de kommercielle rettigheder. Spillerforeningen ønskede ikke at ændre på den dagældende ordning. Det lå ikke inden for hans mandat at acceptere Spillerforeningens ønske om status quo. Hans mandat var meget klart, og det kunne ikke fraviges, da det var helt afgørende for dansk fodbolds fremtid, at klubberne fik fuldt ejerskab til de kommercielle rettigheder.

Divisionsforeningen var til gengæld parat til at betale dyrt for at få kravene igennem og endte også med at gøre det. Under hele forløbet i forligsinstitutionen blev spørgsmålet om kommercielle rettigheder drøftet. På et tidspunkt blev emnet opdelt og diskuteret i forskellige pakker. Der var vistnok tale om 3 eller 4 pakker. Han hørte ikke på noget tidspunkt noget om, at der skulle gælde noget særligt for landsholdsrettigheder.

Om det i I's mail af 21. august 2014 til B anførte om, at A skulle have råbt højt og truet med, at spillerne ville bryde en eventuel strejke, forklarede han, at han ikke råbte, men udtrykte sig meget tydeligt om, at Divisionsforeningen ikke kunne acceptere et tekstforslag, som gav Spillerforeningen fortsat ret til at kontrollere kommercielle rettigheder. På daværende tidspunkt var parterne gået i realitetsforhandlinger, hvor Divisionsforeningen var repræsenteret af M og H, mens Spillerforeningen var repræsenteret af advokat I og J. Bestemmelsen i § 9 gav anledning til voldsom diskussion og blev redigeret ned til det, som Divisionsforeningen lige kunne leve med, og som fremgår af 2014-overenskomsten. Det er hans opfattelse, at Spillerforeningen accepterede Divisionsforeningens grundsynspunkt om, at Divisionsforeningen skulle have alle kommercielle rettigheder. Som modydelse for, at Divisionsforeningen skulle have alle kommercielle rettigheder, gik Divisionsforeningen med til, at bl.a. spillernes mindstelønssatser, pensionssatser og betaling til forsikringer blev hævet, ligesom Divisionsforeningen gik med til at betale 2 mio. kr. årligt til Spillerforeningens spillerrettede aktiviteter. Divisionsforeningen gik også med til, at spillerne for egen regning kunne vælge andre fodboldstøvler end dem, som klubberne stiller til rådighed.

Både under varemærkesagen og under overenskomstforhandlingerne i 2014 kom det frem, at Spillerforeningen var af den opfattelse, at 2004-overenskomstens § 21 ikke kun omfattede de enkelte klubber men også flere klubbers fælles markedsføring. Det var f.eks. relevant i forbindelse med Fynsmesterskaberne, der på et tidspunkt omfattede fem klubber. Det var Spillerforeningens opfattelse, at et sådan arrangement var omfattet af 2004-overenskomstens § 21, og at Spillerforeningen derfor skulle have en andel. Det var under forhandlingerne af 2014-overenskomsten afgørende for Divisionsforeningen, at klubberne kunne disponere over rettighederne, uanset om der var tale om en enkelt klub eller en flerhed af klubber.

2014-overenskomstens § 23 er en undtagelse til § 8, idet Spillerforeningen havde et ønske om, at spillerne skulle kunne anvende andre støvler end dem, som klubben stillede til rådighed, hvis spilleren havde en sundhedsmæssig begrundelse for det, eller hvis spilleren selv betalte for de andre støvler. Da fodboldstøvler typisk er en del af en leverance af tøj, som er omfattet af en sponsoraftale, var det vigtigt for Divisionsforeningen, at de spillere, som måtte vælge at anvende andre støvler, ikke optrådte i et katalog og viste disse andre støvler frem som et salgsmæssigt fremstød. Hans mailkorrespondance med J den 2.-4. september 2014 handlede om dette emne. J ville gerne have, at spillerne

fik mulighed for at indgå mindre kommercielle aftaler med lokale leverandører, men Divisionsforeningen gjorde det klart, at dette ikke var en del af aftalerne, og at spillerne alene skulle have ret til selv at bestille støvler. Dette var helt afgørende for Divisionsforeningen, og det gjaldt i øvrigt leverancer i det hele taget. Spillerne måtte ikke indgå kommercielle aftaler, som ikke respekterede overenskomstens § 8. Spillerne skulle anmode om tilladelse fra klubben, som kunne sige nej. Det kom ikke frem under disse drøftelser, at Spillerforeningen sideløbende havde drøftelser med DBU. Overenskomstens § 23, stk. 4, vedrører ikke kun arbejdsredskaber, men dækker helt bredt.

Under forhandlingen af 2014-overenskomsten var det vigtigt for Divisionsforeningen, at klubberne havde alle kommercielle rettigheder. Hvis man sammenholder ordlyden af § 9 i 2004-overenskomsten med Divisionsforeningens forslag til affattelse af ny § 4 om rettighedsforhold, som blev sendt til Spillerforeningen den 2. maj 2014, kan man se, at ordet ”spilleren” er slettet. Baggrunden herfor var, at klubberne skulle have alle kommercielle rettigheder.

2014-overenskomsten udmøntede sig bl.a. i en standardspillerkontrakt. Det fremgår af standardspillerkontraktens § 7, at klubberne har pligt til at give spillerne fri til at deltage på landsholdet. Standardspillerkontrakten indeholder også en regulering af, hvordan spillerne generelt skal forholde sig i klubmæssig sammenhæng, men standardkontrakten indeholder ingen specifik henvisning til spillerens kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng. Spillerens kontrakter, som der henvises til i standardkontraktens § 12A, omfatter også sponsoraftaler, som DBU måtte have indgået. Hvis en spiller inden sin ansættelse i klubben har overdraget sine rettigheder til Spillerforeningen i landsholdssammenhæng, så skal spilleren oplyse klubben herom inden underskrivelse af kontrakt. Ordet ”ansættelsesforholdet” i standardkontraktens § 12A.2 er spillerens ansættelsesforhold med klubben, og dette ansættelsesforhold er yderligere reguleret af overenskomsten. Det at spille på landsholdet etablerer ikke et nyt ansættelsesforhold.

Om DBU’s pressemeddelelse fra februar 2015 forklarede han, at han på daværende tidspunkt kendte til, at der pågik forhandlinger mellem Spillerforeningen og DBU, men han havde ikke kendskab til indholdet. Det kan lyde usædvanligt, at DBU’s næstformand, M, som ligeledes er formand for Divisionsforeningens bestyrelse, ikke havde kendskab til forhandlingernes indhold, men de blev varetaget af DBU’s generalsekretær og DBU’s formand.

Han og Divisionsforeningen så med stor alvor på Spillerforeningens pressemeddelelse af 25. februar 2015 om, at spillerne havde samlet deres kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng hos Spillerforeningen. Det lod til, at Spillerforeningen og en række spillere havde handlet direkte i strid med 2014-overenskomsten til skade for alle klubberne og deres hovedsponsorer og eksklusivsponsorer, idet spillerne ikke havde anmodet om klubbernes tilladelse til at overdrage kommercielle rettigheder til tredjemand. Der var en potentiel risiko for, at landsholdsaftalen ville være i strid med klubbernes sponsoraftaler. Divisionsforeningen og DBU har til huse i samme bygning, og nogle dage senere gik han op til direktøren i DBU, Q, og spurgte, hvordan pressemeddelelsen skulle forstås. Han sagde til Q, at man i Divisionsforeningen var overordentlig bekymret over pressemeddelelsens indhold og måtte reagere, idet man ikke kunne vente, til Spillerforeningen og DBU var færdige med deres forhandlinger. Q bad om, at Divisionsforeningen ventede med at reagere indtil den 17. marts 2015.

I en artikel på www.bold.dk blev B citeret for at have sagt, at han ved at have samlet nogle rettigheder fra spillerne i Spillerforeningen bare havde gjort, som Spillerforeningen hele tiden havde gjort. Det var imidlertid ikke rigtigt. Det var ikke nyt, at Spillerforeningen indgik aftaler med DBU, men det var helt nyt, at spillerne uigenkaldeligt havde overdraget deres kommercielle rettigheder til Spillerforeningen.

Hans udgangspunkt for mæglingsmødet den 22. april 2015 var, at konflikten ville blive bilagt, idet han regnede med forståelse for Divisionsforeningens synspunkter. Han undrede sig over brevet af 16. april 2015 fra Spillerforeningens advokat. Han undrede sig navnlig over det i brevet anførte synspunkt om, at landsholdet skulle være et selvstændigt rum. Det havde han aldrig hørt om før, og det havde ikke været fremme under overenskomstforhandlingerne. Spillerforeningens argumentation under mæglingsmødet undrede ham også. Det undrede ham især, at Spillerforeningen henviste til overenskomstens § 23, stk. 4. Der var en længere diskussion af, om Spillerforeningen kunne indgå sponsoraftaler i forbindelse med leverandøraftaler om støvler og biler mv. Divisionsforeningen tilkendegav, at det ikke var hensigtsmæssigt, da det ville indebære tab for klubberne.

En fodboldspiller, som spiller i en dansk klub, kan spille på landsholdet uden at spørge klubben om lov. Spilleren kan også spille i tøj fra A-firma på landsholdet – som vist på et foto fremlagt i sagen – selv om spilleren f.eks. er ansat hos B-fodboldklub, hvor B-firma (et tøjfirma) er hovedsponsor.

Spilleren skal ikke spørge B-fodboldklub om lov til at spille i tøj fra A-firma, når han spiller på landsholdet. DBU kan anvende det pågældende foto til reklamefremstød, idet der er tale om en helt normal aktivitet i landsholdssammenhæng. A-firma kan imidlertid kun anvende et sådan foto på en måde, der er i overensstemmelse med spillerens forpligtelser over for klubben. Hvis A-firma vil anvende fotoet i et katalog for tøj fra A-firma i kommerciel sammenhæng, skal den pågældende spiller indhente accept fra B-fodboldklub. Dette gælder også, hvis A-firma vil anvende fotoet på en kommerciel hjemmeside.

DBU skal ikke spørge klubberne om lov til at anvende et landsholdsfoto. Det er almindelig praksis i relation til de enkelte sponsorer, at man ikke skal spørge om lov, når der er tale om et gruppefoto. Det er også almindelig praksis, at sponsorerne ikke protesterer.

Om artiklen i Ekstra Bladet den 30. november 2015 forklarede han, at klubberne ejer landsholdsspillernes kommercielle rettigheder, hvis fodboldspillerne spiller for en dansk klub. Når en fodboldspiller spiller landskamp, må han ikke optræde med et kommercielt budskab, som strider mod klubbens kommercielle sponsoraftaler eller eksklusivaftaler.

Hvis en fodboldspiller skriver en bog, skal klubben ikke have royalties. Rettighederne kan opdeles i to kategorier – de klubmæssige og de personlige. Hvis bogen handler om spillerens fodboldkarriere, er der ikke noget problem i forhold til klubben.

Divisionsforeningen har ikke gjort indsigelser mod DBU's udnyttelse af landsholdsspillernes kommercielle rettigheder. Det må være spillerens klub, der i givet fald må gøre indsigelser.

B har forklaret bl.a., at han var formand for Spillerforeningen fra 1991 til 1997, og at han siden 1997 har været direktør i Spillerforeningen.

Han har været med til at forhandle alle overenskomsterne i sagen.

I de aftaler om tradingcards mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen, som blev indgået i 1995, var det anført, at Spillerforeningen kunne indsamle spillernes rettigheder til portrætkort. Spillerforeningen indhentede dermed spillernes rettigheder efter aftale med Divisionsforeningen. Spil-

lerforeningen sendte ikke de enkelte aftaler til Divisionsforeningen, men orienterede om overdragelserne på møder mellem Spillerforeningen og Divisionsforeningen.

Den første overenskomst mellem Spillerforeningen og Divisionsforeningen blev indgået i 1999, hvilket var efter den såkaldte mælkekrig i 1995-1997. Mælkekrigen opstod, da spillerne fandt ud af, at De Danske Mejerier havde en vidtrækkende eksklusivitet for både mælk og læskedrikke, hvilket indebar, at spillerne ikke måtte reklamere for andre læskedrikke (f.eks. Q-firma). Mælkekrigen medførte et længere forhandlingsforløb mellem Spillerforeningen og DBU. Han deltog i forhandlingerne for Spillerforeningen, mens advokat L, som dengang var formand for C-fodboldklub, R og S deltog for DBU og T for Divisionsforeningen. Resultatet af drøftelserne var en kollektiv landsholdsaf-tale. Det var helt naturligt, og klubberne skulle ikke spørges om det. Der var tre niveauer af rettigheder: rettigheder på klubniveau, rettigheder på landsholdsniveau og rettigheder i privat regi. Han er medlem af bestyrelsen for den internationale spillerforening, og de tre niveauer af rettigheder findes også alle andre steder. Han har ikke hørt om, at der noget andet sted i verden skulle være noget andet end de tre niveauer. I udlandet kan man godt optræde i landsholdssammenhæng med en sponsor, som er i konflikt med en klubsponsor.

Om T's brev af 25. februar 1999 forklarede han, at parterne dengang var enige om det samlede aftalekompleks. I forbindelse med den nye overenskomst var DBU bekymret for, at Spillerforeningen tiltog sig rettigheder, herunder kommercielle rettigheder. T fra Divisionsforeningen skrev, at det skulle DBU ikke være bekymret for.

U's brev af 30. august 1999 angik en person ved navn Victor, som vistnok havde at gøre med et tradingcard-projekt. Det fremgår af brevet, at der var et landsholdsniveau og et klubniveau. Der blev sendt et ligelydende brev til T fra Divisionsforeningen. Klubberne har aldrig gjort indsigelser mod spillernes brug af kommercielle rettigheder.

Også i 2000 indsamlede Spillerforeningen spillernes rettigheder. Spillerforeningen er ikke længere i besiddelse af aftalen fra 2000 for spillerne i B-fodboldklub, og derfor er aftalen for 2001 fremlagt. Spillerforeningen indsamlede både dengang og nu spillernes rettigheder. En sådan indsamling af rettigheder er ikke i strid med den loyalitetspligt, som spillerne har over for deres klubber, idet Spillerforeningen indsamler rettighederne med respekt af spillernes forpligtelser over for klubberne.

Spillerforeningen råder ikke over klubbernes indtægtsgrundlag, og Spilleforeningen har ikke udnyttet nogen rettigheder i strid med spillernes forpligtelser over for klubberne. Spillerforeningen er da heller ikke blevet mødt med indsigelser fra klubberne eller andre. Spillerforeningen sendte ikke de enkelte aftaler til Divisionsforeningen, men orienterede om overdragelserne på møder mellem Spillerforeningen og Divisionsforeningen.

Spillerforeningen indsamlede både i 1996 og 2000 rettighederne til tv-transmissioner. Det omfattede rettighederne både på klub- og landsholdsniveau. Rettighederne lå i klubregi ved den første overenskomst i 1999. Han husker ikke, hvorfor Spillerforeningen indsamlede rettigheder, når der var enighed om, at rettighederne lå i klubregi.

Efter 2000 har der været to eller tre forløb, hvor Spillerforeningen har indsamlet rettigheder. Indsamlingerne skete både i landsholdsregi og klubregi i forbindelse med forhandlinger af overenskomster og aftaler med DBU. Han husker ikke, om Spillerforeningen også har indsamlet tv-rettigheder efter 2000.

Under forhandlingen af 2014-overenskomsten stod det hurtigt Spillerforeningen klart, at Divisionsforeningen ønskede at komme af med 2004-overenskomstens § 21. Der blev ikke drøftet landsholdsrettigheder under forhandlingerne – heller ikke i relation til forhandlingerne om 2014-overenskomstens § 8 og § 23. Det eneste, der blev nævnt om landsholdet, var, at det var en hård tid for Spillerforeningen. Termen ”alle rettigheder” blev ikke nævnt under forhandlingerne. Da landsholdsrettigheder slet ikke var et tema under forhandlingerne, var der heller ikke tale om, at Spillerforeningen fik penge for at afgive landsholdsrettigheder.

Landsholdet konkurrerer ikke med klubberne – heller ikke i kommerciel sammenhæng. Der er tale om to adskilte aktiviteter, som er opdelt af en matchkalender, hvoraf fremgår, hvornår der skal spilles landsholdskampe.

Klubberne bliver kompenseret for deres spilleres landsholdsdeltagelse. Der har i lang tid været en aftale herom mellem Divisionsforeningen og DBU. I de seneste år har klubberne opnået aftaler med UEFA og FIFA om kompensationsbetaling mv.

En klubspiller vil typisk stige i værdi, når han medvirker på landsholdet, og han modtager typisk bonus fra sin klub og mulighed for genforhandling af sin spillerkontrakt.

Den tidligere gældende Spillerpulje i landsholdstruppen har samme konstruktion som den nye landsholdsaftale. Formålet er helt det samme, og Spillerforeningen indsamlede rettighederne for at beskytte spillerne.

Han deltog i hele overenskomstforhandlingsforløbet i 2014. De drøftede emnerne i pakker. Spillerforeningen gav varemærkerettighederne til klubberne og fik til gengæld en modydelse på 2 mio. kr. til spillerrettede aktiviteter. Det var en af de afsluttende forhandlinger. Parterne blev også enige om bestemmelsen om arbejdsredskaber i 2014-overenskomstens § 23. Han overvejede ikke at rejse spørgsmålet om, hvordan man skulle forholde sig i landsholdssammenhæng, da Divisionsforeningens leder var helt klar over, hvad der foregik i landsholdssammenhæng. Han var også involveret i den efterfølgende mailkorrespondance mellem J og M. Hver gang der skulle sendes en mail, blev der afholdt telefonmøde i Spillerforeningen.

2004-overenskomstens § 21 udgik i forbindelse med forhandlingen af 2014-overenskomsten, men det havde ikke nogen betydning for Spillerforeningens mulighed for at indsamle kommercielle rettigheder fra landsholdsspillerne. Når der i overenskomstens § 8 henvises til ”ansættelsesforholdet” er der tale om spillerens ansættelsesforhold med klubben. Ved landsholdsudtagelse tiltræder spilleren den kollektive aftale med DBU, og spilleren bliver omfattet af Spillerpuljen.

Spillerforeningen begyndte at indhente landsholdspillernes kommercielle rettigheder ved årsskiftet 2013/2014, og indsamlingen tog fart i juni 2014, hvilket var efter Q’s tiltræden som direktør i DBU. De fleste rettighedsoverdragelsesaftaler blev indgået efter 2014-overenskomstens ikrafttræden. Under overenskomstforhandlingerne i 2014 blev der ikke drøftet spørgsmål om rettighedsoverdragelse – heller ikke i relation til overenskomstens § 23, stk. 4.

En spiller kan som nævnt optræde kommercielt i tre sammenhænge: i klubsammenhæng, i landsholdssammenhæng og i privat sammenhæng. En fodboldklub lever af at udnytte spillernes kommercielle rettigheder. Dette samme gælder for landsholdet. Landsholdet konkurrer ikke med klubberne, heller ikke kommercielt.

Der blev heller ikke nævnt noget om landsholdsrettigheder i forbindelse med forhandlingen af DBU's standardspillerkontrakt. Standardkontrakten blev ikke bare udstukket af DBU, men blev udfærdiget efter et møde med Spillerforeningen den 3. eller 4. november 2014, efter at overenskomsten var færdigforhandlet. Han selv, A og DBU's regeludvalg deltog i dette møde.

Det er første gang, at landsholdsspillere har overdraget rettigheder til Spillerforeningen, som det er sket nu. Spillerne kan ikke trække overdragelsen tilbage. Indsamlingen blev foretaget for at beskytte spillerne mod DBU's fremfærd. Spillerforeningen har tidligere indsamlet rettigheder ved hjælp af fuldmagter fra spillerne. Spillerforeningen ville ikke med indsamlingen kunne lave aftaler direkte med sponsorer, men det ville Spillerforeningen kunne gøre, hvis landsholdsaftalen bortfaldt.

Om landsholdsaftalen fra 2015 forklarede han, at der ved indgåelse af sponsoraftaler mv. skal medvirke mindst tre spillere fra hver spillerkategori, hvilket skal sikre, at alle spillere bliver anvendt ligeligt. Spillerforeningen kan ikke samtykke til, at en sponsor anvender en enkelt spiller i en eller anden kommerciel sammenhæng, selv om spilleren gerne vil. Man kan godt opsætte plakater af flere enkeltspillere, hvis der blot er tale om flere plakater af forskellige enkeltspillere. Man kan også godt lave en reklamevideo på f.eks. youtube med en enkelt spiller, hvis der blot også er klip med andre spillere. Bestemmelsen i § 5, stk. 2, går ud på, at DBU ikke kan lave en aftale med én spiller, hvor der skal medvirke tre eller flere spillere. Årsagen til, at Spillerforeningen efter § landsholdsaftalens § 5, stk. 10, kan afvise brugen af optagelser med bestemte spillere, er, at der kan være tidsmæssige problemer. Spillerforeningen har en diskretionær adgang til at sig nej, og det kan der være mange grunde til. Det kan f.eks. være fordi, der er modstrid med den sponsoraftale, som en spiller måtte have. Det ville ikke være naturligt, at klubberne blev spurgt om det samme. Der er ikke et konkurrenceforhold mellem klubberne og landsholdet. Det er spillerens person, der er i fokus. Han ved ikke, om man kan forestille sig nogen begrænsning for, hvad man må reklamere for på landsholdsplan.

Der var flere grunde til, at Spillerforeningen først den 16. april 2016 besvarede Divisionsforeningens brev af 17. marts 2016. Dels havde Spilleforeningen travlt med at afslutte forhandlingerne med DBU, og dels havde Spillerforeningen drøftet spørgsmålet med Divisionsforeningen tidligere, og der var klarhed over, at Spillerforeningen kunne indsamle landsholdsspillernes kommercielle rettigheder.

Sidebrev af 20. marts 2015 til landsholdsaftalen mellem DBU, DBU A/S og Spillerforeningen var noget, der kom op til sidst i forhandlingerne med DBU. Han var dengang i forhandling med Q fra DBU. DBU-folkene var meget chokeret over, at Divisionsforeningen havde stillet spørgsmålstegn ved landsholdspillernes overdragelse af deres kommercielle rettigheder som landsholdspillere til Spillerforeningen. DBU-folkene var nødt til at forlade forhandlingerne med Spillerforeningen. Spillerforeningen sagde til DBU, at der ikke var noget at komme efter, og at Spillerforeningen var i deres god ret til at gøre, som de havde gjort. DBU var helt enig i Spillerforeningens vurdering. Formålet med sidebrevet var, at DBU skulle være økonomisk forpligtet og skulle få problemet til at gå væk.

C har forklaret bl.a., at han er økonomidirektør i A-fodboldklub og en række datterselskaber. Han har i flere år været medlem af Divisionsforeningens bestyrelse.

Han blev involveret i overenskomstforhandlingerne i 2014 og blev leder af Divisionsforeningens forhandlingsdelegation. Da han fik ansvaret for overenskomstforhandlingerne, var han bekendt med problemstillingen i relation til 2004-overenskomstens § 9 og § 21 om rettighedsforhold. Det var afgørende for Divisionsforeningen, at alle kommercielle forhold blev taget ud af overenskomsten og placeret hos klubberne, således at der ikke var tvivl om, at rettighederne lå hos klubberne. Der blev ikke drøftet landsholdsrettigheder under overenskomstforhandlingerne.

Det fremgår af hans notesbog, at han deltog i et møde den 5. maj 2014 i Vejle, hvor også B deltog. Under mødet præsenterede Divisionsforeningen et oplæg til en meget slank overenskomst. I oplægget var alle kommercielle rettigheder taget ud, så den nye overenskomst kun omfattede arbejdsforhold.

Divisionsforeningen gjorde det under forhandlingerne klart, at alle kommercielle rettigheder skulle tilgå klubberne. Divisionsforeningen vidste, at de skulle kompensere Spillerforeningen herfor. Divisionsforeningen var usikker på, hvad prisen skulle være. Spørgsmålet om pris blev parkeret for at afvente udfaldet af varemærkesagen, fordi denne ville give en prisindikation, men det lå helt klart, at klubberne skulle have alle de kommercielle rettigheder.

Det fremgår af hans notesbog, at han deltog i et møde den 17. juni 2014 på Hotel Hilton. Han har noteret, at B bekræftede, at det handlede om penge, og at der skulle være en afklaring på varemærkesagen. Han erindrer indholdet af mødet, som det er gengivet i referatet. Divisionsforeningen ønskede fra start en ”ren” overenskomst.

Han deltog kun de første par dage af forløbet i forligsinstitutionen og tog herefter hjem. Han deltog således ikke i de afsluttende forhandlinger. Der var en mailkorrespondance i forbindelse med godkendelsen af den endelige tekst. Han var involveret i den del, som angik arbejdsudstyret, da det var vigtigt for klubberne, at der alene blev mulighed for at lave en indkøbsordning uden kommercielt indhold. Det var vigtigt, at Spillerforeningen ikke havde mulighed for at udnytte kommercielle rettigheder.

Navnlig i relation til rettighedsforhold var det Divisionsforeningens ønske at få en klar tekst. Divisionsforeningen er med bestemmelsen i 2014-overenskomstens § 8, stk. 1, dækket ind, således at klubberne har de fulde rettigheder og skal orienteres, hvis en spiller medbringer ”gamle” rettigheder. 2014-overenskomstens § 23, stk. 4, giver mulighed for, at en spiller kan indgå en rabataftale på udstyr. Han har vanskeligt ved at sige, om man kan indgå aftaler, der ikke respekterer § 8.

I A-fodboldklub sker det ikke, at spillerne indgår personlige reklameaftaler, men det skyldes nok klubbens ”elevatortilværelse” mellem Superligaen og 1. division.

Det er helt oplagt, at der er konkurrence mellem klubberne og landsholdet i relation til sponsorer. Der er kun et bestemt antal sponsorer i markedet, og hvis der ikke fandtes et landshold, ville de pågældende landsholdssponsorer søge over mod klubberne.

Efter 2014-overenskomstens indgåelse blev Divisionsforeningen bekendt med, at Spillerforeningen indsamlede landsholdsspillernes rettigheder. Han hørte om det i forbindelse med, at Divisionsforeningen sendte brevet af 17. marts 2015. Brevet skulle sendes, da Divisionsforeningen var af den opfattelse, at rettighederne lå hos klubberne og ikke kunne puljes hos Spillerforeningen, som ellers ville kunne udnytte rettighederne kommercielt, og spillerne ville ikke kunne kalde rettighederne tilbage. Det var aldrig set før. Han opfattede Spillerforeningens handling som fjendtlig. Han blev overrasket og opfattede det som et brud på de aftaler, som de havde indgået.

D har forklaret bl.a., at han i 2009 blev ansat som økonomiansvarlig i C-fodboldklub, og han blev ansat samme sted som direktør i 2014, hvor han også kom ind i overenskomstforløbet som en del af forhandlingsudvalget i Divisionsforeningen.

Han var inden overenskomstforhandlingerne bekendt med bestemmelserne i 2004-overenskomsten. Han var ikke involveret i Divisionsforeningens beslutning om at opsigte 2004-overenskomsten, men opsigelsen var bl.a. begrundet i varemærkesagen og feriepengesagen. Det er rigtigt som anført i opsigelsesbrevet, at der var en lang række forståelsesproblemer i relation til 2004-overenskomsten.

Det var vigtigt for C-fodboldklub, at rettighederne lå i klubberne, da sponsorer er den vigtigste faktor for, at C-fodboldklub kan drive forretning. Det er i praksis kun sket få gange, at spillere i C-fodboldklub har indgået personlige sponsoraftaler.

Han kan bekræfte C's forklaring om mødet den 5. maj 2014 i Vejle, hvor Divisionsforeningen præsenterede et oplæg til en meget slank overenskomst. Divisionsforeningen tilkendegav på mødet, at det var vigtigt, at alle kommercielle rettigheder blev taget ud af overenskomsten. Både han og C var tydelige i denne tilkendegivelse, og det blev gentaget på hovedparten af møderne. Det var et krav, at 2004-overenskomstens § 21 udgik. Derudover drøftede man bl.a. varemærkestrategien. Han oplevede, at Spillerforeningen udviste forståelse for, at klubberne skulle have alle kommercielle rettigheder, og B sagde flere gange, at det bare var et spørgsmål om betaling. Divisionsforeningen ville gerne betale for, at rettighederne blev placeret i klubberne, hvilket der også var lagt op til i tema 2 i det forhandlingsoplæg, som Divisionsforeningen sendte til Spillerforeningen. Dette var baggrunden for § 12 om en kompetenceudviklingsfond i Divisionsforeningens forslag til overenskomsttekst.

Kort tid inden de skulle i forligsinstitutionen, fik de et notat med en sammenligning af 2004-overenskomsten og det, som Spillerforeningen ville have med i en ny overenskomst. I dette sammenligningsnotat blev der sat beløb på. Han deltog ikke i forhandlingerne i forligsinstitutionen, men i drøftelserne udenfor. Divisionsforeningen ønskede en kort overenskomsttekst. Når Divisionsforeningen modtog en tekst fra Spillerforeningen, var teksten aldrig i overensstemmelse med Divisionsforeningens forhandlers opfattelse af parternes drøftelser. Udfaldet af drøftelserne blev, at klubberne fik alle de kommercielle rettigheder. Da det blev skrevet ned, skulle det retur til Spillerfor-

eningen et par gange, før Divisionsforeningen var tilfreds. Divisionsforeningen havde under forløbet i forligsinstitutionen en tavle med åbne punkter, og der kom beløb på. Bl.a. blev minimumslønssatserne og pensionssatserne hævet. Han sagde, at han syntes, at det var for dyrt. Der var tale om en samlet løsning, hvor klubberne fik de kommercielle rettigheder mod at betale 2 mio. kr. og mod en højere minimumsløn og pension. Han drøftede spørgsmålet om arbejdsredskaber med B. B bragte flere gange op, at der var nogle spillere, som selv ønskede at købe støvler. Det var vigtigt for C og ham, at der ikke kunne blive tale om sponsorering. Teksten om støvleaftaler skulle laves med respekt af bestemmelsen i § 8. Han forstod det sådan, at spillerne ikke måtte reklamere for de støvler, som de købte. Han var ikke involveret i mailkorrespondancen med J om dette emne.

I C-fodboldklub har de fået henvendelser vedrørende personlige reklamekontrakter, men det har været få, og han husker ikke det nærmere indhold af sådanne aftaler. Det hænder, at der sker noget, som en sponsor ikke er glad for. Under EM fik C-fodboldklub en mail fra C-firma (bettingfirma), som er en af C-fodboldklubs sponsorer. Henvendelsen skyldtes, at en af spillerne i C-fodboldklub optrådte i en reklame for D-firma (bettingfirma). C-fodboldklub tog fat i spilleren, som sagde, at han ikke havde fået penge for at medvirke i reklamen. Det ville devaluere C-fodboldklubs sponsoraftale med et bettingfirma, hvis en spiller reklamerede for et andet bettingfirma, der ikke var sponsor for klubben. Han er meget uenig i, at der ikke er konkurrence mellem klubberne om landsholdet om sponsoraftaler. Der er få virksomheder, som har mulighed for at lægge store sponsorbeløb, og hvis landsholdet får en given sponsor, er der færre sponsorkroner til klubberne.

Det er svært at svare nøjagtigt på, hvad en spiller i C-fodboldklub må foretage sig i landsholdsregi. Spilleren kan optræde i landsholdets spillertøj og kan indgå i landsholdets samlinger og spil. DBU kan anvende holdbilleder i deres regi, men hvis det bruges i en landsholdssponsors regi, kan der være et problem.

C-fodboldklub har ikke gjort indsigelser mod, at V medvirkede i en reklame for E-firma (bettingfirma). C-fodboldklub har ikke set reklamen og har ikke fået nogen henvendelse fra F-firma (bettingfirma).

Han har ikke studset over, at ordet ”spiller” røg ud i § 4 i Divisionsforeningens oplæg til en ny overenskomst og heller ikke over, at det røg ind igen.

Han deltog ikke i morgenmødet om arbejdsredskaber, og han deltog heller ikke i interne møder herom i Divisionsforeningen.

E har forklaret bl.a., at han siden 2014 har været club secretary i B-fodboldklub. Han er administrativt ansvarlig for den sportslige ledelse og fungerer som bindeled mellem de øvrige afdelinger i klubben. Han blev ansat i B-fodboldklub i 2000 og arbejdede dengang med kommunikation og markedsføring.

Der er konkurrence mellem klubberne og landsholdet om de sponsorer, der er i markedet.

Der er indimellem sager om konflikter mellem klubssponsorer og landsholdssponsorer. Det kan være, at en sponsor henvender sig til klubben, at en spiller selv henvender sig til klubben, eller at klubben selv opdager noget.

B-fodboldklub har en praksis om, at klubben altid skal spørges, hvis spillerne skal foretage sig noget kommercielt. Der er eksempler på, at B-fodboldklub har nægtet spillere at deltage i visse aktiviteter. For et par år siden afholdt G-firma (en bank) et arrangement med autografskrivning. B-fodboldklub blev klar over, at to af deres spillere var på vej til at deltage i arrangementet, og klubben ringede derfor til spillerne og sagde, at de skulle vende om. B-fodboldklub vidste ikke, hvad der skulle foregå, og G-firma havde ingen ret til at bruge de to spillere. Dertil kom, at B-fodboldklub har flere hovedsponsorer i den finansielle sektor, som betaler mere end 400.000 kr. om året til B-fodboldklub.

Landsholdet har bettingfirmaet H-firma som sponsor. Det ville være et problem for B-fodboldklub, hvis en af deres spillere reklamerede for H-firma, idet B-fodboldklub selv har en anden bettingssponsor, som betaler mere end 400.000 kr. om året.

Det ville også være et problem, hvis en spiller i B-fodboldklub reklamerede for A-firma (et tøjfirma), idet B-firma (et tøjfirma) sponsorerer B-fodboldklub med mere end 400.000 kr. årligt.

B-fodboldklub kan ikke forhindre landsholdet i at lave en sponsoraftale med G-firma (en bank). Der er ikke noget problem ved, at en fotograf tager et fotografi af en spiller fra B-fodboldklub, som i

landsholdssammenhæng optræder med en reklame for G-firma på trøjen. Det ville være et problem, hvis der var tale om en kommerciel aktivitet. Han er ikke bekendt med, at B-fodboldklub er skredet ind over for kommercielle aftaler i strid med deres sponsoraftaler.

Hvis B-fodboldklub ser en problematisk video på youtube, reagerer klubben på det.

B-fodboldklub finder nogle gange noget på Facebook, som er problematisk. På et tidspunkt havde W, som spiller i B-fodboldklub, overtaget en snapchat-konto for en natklub, hvilket B-fodboldklub bad W og natklubben om at stoppe med.

Det kræver ikke B-fodboldklubs tilladelse, at deres spillere medvirker på et gruppefoto af landsholdet, idet en sådan aktivitet er en del af det at spille på landsholdet. B-fodboldklub ville imidlertid reagere, hvis klubben opdagede, at et sådant foto blev anvendt på en måde, som krænkede B-fodboldklubs sponsorer.

B-fodboldklub ville ikke bryde sig om, hvis landsholdsspillerne skulle stille op med en reklame for I-firma (et bryggeri) på trøjen, idet J-firma (et bryggeri) er sponsor for B-fodboldklub.

B-fodboldklub har ikke på noget tidspunkt rettet henvendelse til Spillerforeningen om landsholdssponsorernes brug af landsholdspillere fra B-fodboldklub.

F har forklaret blandt andet, at han i perioden 2008-2014 spillede for B-fodboldklub. Han skiftede herefter til D-fodboldklub, som han spillede for indtil sommeren 2016, hvor han begyndte at spille for E-fodboldklub.

Han spillede på landsholdet nogle gange, mens han havde kontrakt med B-fodboldklub. Han medvirkede i den periode i en reklamefilm for G-firma (en bank), da G-firma blev sponsor for DBU. P medvirkede også. Reklamefilmen blev optaget en kold dag i Helsingør. Han har set reklamefilmen i fjernsynet et par gange. Den blev vist i TV før nogle landskampe. Han har ikke talt med nogen fra B-fodboldklub om reklamefilmen, og han spurgte ikke B-fodboldklub om lov til at medvirke. B-fodboldklub har på intet tidspunkt gjort indsigelser mod hans medvirken i reklamefilmen.

Han er ikke bekendt med, at der skulle have været en praksis om, at fodboldspillere i B-fodboldklub, der var udtaget til landsholdet, spurgte klubben om lov til at medvirke i kommercielle aktiviteter for landsholdet. Han har ikke hørt om, at andre fodboldspillere i B-fodboldklub er blevet irettesat for at have deltaget i kommercielle arrangementer for DBU.

Så vidt han ved, skal hollandske klubspillere ikke spørge deres klub om lov til at deltage i kommercielle aktiviteter for det hollandske landshold.

Han er medlem af Spillerforeningens bestyrelse og var også medlem under overenskomstforhandlingerne i 2014. Han var forholdsvis tæt på forhandlingerne og blev orienteret om de forskellige forhandlingstemaer. Han deltog også i nogle af forhandlingerne, da det var B's opfattelse, at det var vigtigt, at der var nogle spillere med under nogle af forhandlingerne. Derudover stod B for de fleste af forhandlingerne.

Han hørte ikke noget om, at klubberne skulle have forhandlet sig til nogle kommercielle rettigheder. Varemærkesagen er det eneste, han husker, at man talte om under forhandlingerne i relation til rettigheder.

G har forklaret blandt andet, at han siden 2012 har været juridisk konsulent i Divisionsforeningen. Han beskæftiger sig primært med ansættelsesret og kollektiv arbejdsret.

Bestemmelsen i 2004-overenskomstens § 9 kom op engang imellem, når han rådgav foreningens medlemmer om, hvilke rettigheder klubberne havde, når de indgik kontrakt med en spiller. Der var ikke mange sager om bestemmelsen. En af de få ting, der kom op, var, hvis en spiller glemte at fortælle om personlige reklamekontrakter. Dette indebar nogle gange brud på klubbernes sponsor- og eksklusivaftaler. Problemet blev som regel løst ved, at klubben trak spilleren i løn med et beløb svarende til det beløb, som klubben måtte godtgøre den pågældende klubsponsor for misligholdelse af sponsoraftalen.

Det at spille på landsholdet blev efter 2004-overenskomsten håndteret på samme måde som alle andre aktiviteter uden for klubregi. 2004-overenskomsten indeholdt i § 9, stk. 5, en bestemmelse om, at spillerne skulle indhente klubbernes skriftlige accept, inden de indgik personlige reklame-

kontrakter. Klubben kunne nægte at give samtykke, hvis den virksomhed, som spilleren ønskede at indgå reklamekontrakt med, konkurrerede med en af klubbens hovedsponsorer eller eksklusivaftaler. Der var tale om en beskyttelse af klubbernes afgørende indtægtsgrundlag. Klubbernes indtægter består af sponsorater – som typisk er den absolut største indtægtskilde for klubberne – samt salg af tv-rettigheder, indtægter på kampdagen og måske også transferindtægter.

Også dengang stod det i standardspillerkontraktens § 6, at klubben har pligt til at give spilleren fri til landskampe og landsholdssamlinger. Denne bestemmelse giver imidlertid ikke spillerne ret til kommercielle aktiviteter. Spørgsmålet om ret hertil er reguleret andetsteds.

På et tidspunkt var der en tvist om sponsorater til superligaen. Spillerforeningen mente, at de ejede halvdelen af superligavaremærket og dermed også halvdelen af de indtægter, der flød fra varemærket. Divisionsforeningen var uenig med Spillerforeningen. Divisionsforeningens opfattelse svarede til dissensen i Fodboldens Voldgiftsrets kendelse af 9. august 2013. Kendelsen medførte en uacceptabel retsstilling for klubberne. Det var derfor nødvendigt at ændre overenskomsten, således at klubberne fik alle kommercielle rettigheder, hvilket ville sikre klubberne de indtægter, der skal gå til bl.a. aflønning af spillere.

Det var vigtigt for Divisionsforeningen, at overenskomsten blev ændret til en almindelig arbejdsmarkedsoverenskomst, og at klubberne fik alle kommercielle rettigheder. Divisionsforeningen var til gengæld indstillet på at give spillerne lønforhøjelse og på at give noget til kompetenceudvikling.

Det skyldes navnlig udviklingen på sponsormarkedet, at det er vigtigt for klubberne at have de kommercielle rettigheder. Tidligere ønskede sponsorerne blot eksponering på stadion og måske nogle VIP-billetter i loungen på stadion. I dag kigger sponsorerne mere på, hvordan de kan aktivere deres sponsorater. Spillertruppen er det afgørende parameter for værdien af sponsoratet. Klubberne har de kommercielle rettigheder, som følger af ansættelsesforholdet med de fuldtidsansatte medarbejdere. Spillerne har ingen ret til at reklamere for en tredjemands produkter i nogen sammenhæng, medmindre klubben har givet lov til det. Der eksisterer ikke en særlig rettighedskategori, som gælder for landsholdet, men DBU har retten til DBU's logo.

I de hollandske klubber er det aftalt med spillerne, at spillerne har pligt til at sikre, at deres adfærd ikke strider mod klubbernes sponsorer.

I de tyske klubber skal spillerne aflevere alle rettigheder til klubberne. Klubberne og forbundet har en aftale om, at forbundet får nogle af rettighederne fra klubberne. Spillerne har ikke nogen rolle i relationen mellem klubberne og forbundet.

I de engelske klubber er der lavet en aftale om, spillerne må noget i én sammenhæng og noget andet i en anden sammenhæng.

Divisionsforeningen har ikke hørt om noget andet sted i Europa, hvor spillernes fagforening har fået overdraget klubbernes og spillernes rettigheder.

Hans rolle i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2014 var at bistå forhandlingsudvalget. Han deltog i de fleste møder under overenskomstforhandlingerne. Han var med til at udarbejde de 5 temaer, som var anført i Divisionsforeningens overenskomstforslag, og som Divisionsforeningens advokat sendte til B den 2. maj 2014. Tema 2 om kommercielle forhold blev præsenteret mundtligt for Spillerforeningen på samme måde, som det var skrevet i overenskomstforslaget. Det fremgår af tema 2, at 2004-overenskomstens § 21 skulle udgå, således at Spillerforeningen ikke havde nogen kommercielle rettigheder. Det fremgår endvidere af tema 2, at en ny overenskomst kun skulle angå arbejdsmarkedsforhold. Dette indebærer, at alle kommercielle rettigheder skulle ligge hos klubberne

Divisionsforeningens formand, M, førte ordet på det første forhandlingsmøde. M sagde på mødet, at det var afgørende for klubbernes konkurrencedygtighed, at de kommercielle rettigheder lå hos klubberne, således at klubberne kunne kommercialisere rettighederne. Der var ikke nogen begrænsninger i de kommercielle rettigheder, som klubberne ønskede placeret hos sig. Der blev under drøftelserne taget udgangspunkt i tema 2. Drøftelserne vedrørende 2004-overenskomstens § 21 omfattede en del mere end varemærkesagen. Spillerforeningen har gennem hele forhandlingsforløbet været klar over Divisionsforeningens krav om, at de kommercielle rettigheder skulle ligge hos klubberne, og resultatet blev da også, at Spillerforeningen ikke har nogen kommercielle rettigheder. Divisionsforeningen havde formentlig haft opbakning fra klubberne til at gå i konflikt, hvis de ikke havde fået deres vilje på dette område.

Det fremgår hele vejen igennem af Divisionsforeningens forslag til en ny § 4 om rettighedsforhold, at spilleren skal indhente accept fra klubberne. Teksten i § 4 adskilte sig fra 2004-overenskomstens § 21, som indeholdt et fælles rettighedsniveau.

Han deltog i forhandlingsmødet i Middelfart. Spørgsmålet om kommercielle rettigheder kom op til sidst under mødet, og det blev ikke drøftet nævneværdigt. I sammenligningsnotatet fra 2014 havde Spillerforeningen noteret, at Spillerforeningen ønskede en rettighedsopdeling, og at Divisionsforeningen ønskede alle rettigheder. Dette var Spillerforeningens ord. Han mener, at det blev gentaget på mødet, at klubberne skulle have alle kommercielle rettigheder, da rettighederne er klubbernes væsentligste indtægtsgrundlag.

Under forløbet i forligsinstitutionen skete der de første 3-4 dage ikke ret meget i relation til rettighedsspørgsmålet. Han ved ikke, om det var et tema under enkelte forhandlingsmøder i mindre grupper, men der var ikke nogen bevægelse før den 14. august 2014, hvor der blev udarbejdet et statusnotat i form af en mail fra ham til I, som besvarede mailen nogle timer senere. I Divisionsforeningens statusoversigt fra Forligsinstitutionen er der et forslag fra Divisionsforeningen, og der er lavet nogle korrekturmarkeringer, som er udtryk for den uenighed, der var mellem parterne. Der var ikke på daværende tidspunkt sket noget i relation til spørgsmålet om rettigheder. Der begyndte herefter at ske noget. Tidligt om eftermiddagen begyndte parterne at sende forslag frem og tilbage. I disse forhandlinger deltog H, J, I og M. Disse personer rapporterede tilbage til parterne, hvorefter der blev foretaget ændringer i tekstudkast.

Han deltog ikke i det møde, hvor I fremlagde det udkast, som er omtalt i mail af 21. august 2014, men han fik udkastet udleveret af dem, der deltog i mødet. Der skete ikke ret meget med udkastet. Divisionsforeningens hovedsynspunkt var, at det skulle ende med det, som Divisionsforeningen havde fremlagt.

Der var ikke lagt nævneværdig tankevirksomhed i, at Divisionsforeningen i sit udkast til en ny overenskomsts § 9, stk. 1, havde foreslået, at der skulle stå ”klubben” i stedet for ”klubben og spiller”, som det var anført i 2004-overenskomstens § 9, stk. 1. Han ved ikke, hvorfor Divisionsforeningen havde fjernet ordene ”og spiller” i forslaget. Det afgørende var, at spilleren skulle oplyse

klubben om sine eventuelle personlige reklameaftaler, inden han indgik kontrakt med klubben. Han kan ikke se, at det gør nogen forskel, at der i bestemmelsen står ”klubben og spiller” i stedet for kun ”klubben”, og det var nok også derfor, at Divisionsforeningen accepterede Spillerforeningens ønske om, at der skulle stå ”klubben og spiller”.

Divisionsforeningen var meget stærkt imod Spillerforeningens tekstforslag om, at klubberne skulle indhente spillerens eller Spillerforeningens accept, og Divisionsforeningen afviste dette forslag meget klart. Hovedoverskriften for Divisionsforeningen var, at Spillerforeningen ikke skulle være en kommerciel aktør, som konkurrerede med klubberne på nogen måde.

Det forslag, som Spillerforeningen fremsatte kl. 16.14, blev blankt afvist af Divisionsforeningen. På daværende tidspunkt havde Divisionsforeningen den holdning, at enten accepterede Spillerforeningen Divisionsforeningens ønsker, eller også gik Divisionsforeningen i konflikt.

Spørgsmålet om arbejdsredskaber – som endte med at blive reguleret i 2014-overenskomstens § 23 – kom ind tidligt under forhandlingerne. Divisionsforeningens udgangspunkt var, at de var lydhøre over for Spillerforeningens ønsker på det punkt, således at spillerne kunne spille i de støvler og målmandshandsker, der passede dem bedst. Han ser bestemmelsen som overenskomstens eneste lille ”carve out” i relation til rettigheder. Divisionsforeningen tænkte, at bestemmelsen var fin, så længe der ikke var tale om, at spilleren foretog aktiv promovning af støvleproducenten uden klubbens accept. Al øvrig aktivitet skulle altid ske med respekt af klubbernes rettigheder.

Mailen fra H og M til J var en konsekvens af, at der allerede eksisterede en rabataftale, og at en spiller ikke skulle kunne omgå 2014-overenskomstens § 8, stk. 1, ved at stifte et selskab og overdrage sine rettigheder til selskabet og herefter hævde, at der ikke var tale om en personlig reklamekontrakt. Dette kan to spillere eller 23 landsholdsspillere heller ikke gøre sammen.

Under forhandlingerne hørte Divisionsforeningen på intet tidspunkt noget om, at der skulle gælde noget særligt for landsholdsspillere, og Spillerforeningen nævnte slet ikke noget om landsholdet. Divisionsforeningen kunne læse på Spillerforeningens hjemmeside, at spillerne individuelt tiltrådte en aftale om, hvordan man optrådte på landsholdet, når man blev udtaget hertil. Der stod ikke noget om, at Spillerforeningen havde nogen rettigheder eller disponerede over nogen rettigheder. Det var beskrevet sådan, at når en spiller blev udtaget til landsholdet, så skulle spilleren tilslutte sig Spillerpuljen.

Han var ikke ansat i Divisionsforeningen i 2007 og kan ikke udtale sig om, hvad der stod på Spillerforeningens hjemmeside i 2007, men Divisionsforeningen havde ikke kendskab til spillerpuljeaftalerne før den foreliggende sag opstod.

2014-overenskomstens § 23 var som nævnt overenskomstens eneste ”carve out” i relation til rettigheder, men bestemmelsen skulle stadig administreres med respekt af § 8. Bestemmelsen i § 8 indebar en række ændringer i forhold til 2004-overenskomsten. For det første var der adgangen til spillernes personlige rettigheder. For det andet fik klubberne udtrykkelig mulighed for i fællesskab at disponere over rettigheder. Dette havde klubberne efter Divisionsforeningens opfattelse haft ret til hele tiden, men varemærkesagen havde nødvendiggjort, at det blev udtrykkeligt bestemt, at klubberne kunne disponere over rettighederne, uanset om der var tale om en enkelt klub eller en flerhed af klubber. For det tredje blev det bestemt, at det skulle aftales på forhånd, hvis en spiller skulle have særskilt honorering, såfremt spilleren blev udnyttet ekstraordinært af klubben. Det blev for det fjerde bestemt, at spillerne bevarede deres bibeskæftigelse, men at de ikke måtte agere mod deres hovedarbejdsgivere, dvs. klubberne. Klubbernes anvendelse af spillernes billede mv. måtte dog ikke stride mod spillerens religiøse eller politiske overbevisning. Der blev også foretaget en mindre takstregulering af beløbene for, hvornår en sponsor skal betragtes som en hovedsponsor. Beskyttelsen af klubbernes hovedsponsorer og eksklusivaftaler var uændret, for der havde hele tiden været en sådan beskyttelse.

Divisionsforeningen accepterede, at noget af 2004-overenskomstens § 21 blev skrevet ind i 2014-overenskomstens § 8, stk. 7, selv om Divisionsforeningen gerne ville have haft dette indhold ud af overenskomsten. Der eksisterede på daværende tidspunkt nogle spilaftaler mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen, men det var ikke særligt store aftaler. Divisionsforeningen havde ikke noget problem med at fortsætte disse aftaler. Det væsentlige var, at det skete med klubbernes accept.

Der er intet af indholdet af 2004-overenskomstens § 21, som går igen i 2014-overenskomstens § 8. Det fremgår af 2014-overenskomstens § 8, stk. 7, at Divisionsforeningen kunne fortsætte de aktiviteter, der havde været der hele tiden. Det fremgår af bestemmelsen, at indskydelse af rettigheder i fælles projekter skal ske med klubbernes accept. Bestemmelsen indeholder nogle eksempler på afta-

ler, der er omfattet af bestemmelsen. Der var tale om, at man bare kunne fortsætte med at gøre, som man hidtil havde gjort.

Spillerforeningen havde kommercielle rettigheder efter 2004-overenskomstens § 21, men det har Spillerforeningen ikke længere efter 2014-overenskomstens § 8.

Under overenskomstforhandlingerne i 2014 blev der ikke talt om Spillerforeningens indsamling af rettigheder, men det blev tydeligt nævnt, at Divisionsforeningen ikke ville have, at Spillerforeningen var en kommerciel aktør, som konkurrerede med klubberne.

Han ved ikke, hvad det samlede overenskomstresultat kostede klubberne. Det er navnlig vanskeligt at sætte tal på pensionssatserne, når lønsummen i branchen er på ca. 600 mio. kr. Det er heller ikke muligt at sætte tal på, hvad bestemmelsen om arbejdsredskaber har kostet klubberne. Derudover var der 2 mio. kr. til overgangen til anden karriere. Han har ikke en oplevelse af, at man havde handlet varemærkesagen af med 2 mio. kr. Det var en samlet ordning, som omfattede alle overenskomstens elementer.

Han deltog i forhandlingerne af den nye standardspillerkontrakt. X fra Spillerforeningen deltog også. Derudover deltog personer fra DBU's administration og lovgruppe. Han deltog ikke i det afsluttende møde. Der var en del mailkorrespondance under forhandlingerne. Bestemmelsen om matchfixing var den bestemmelse, som det var sværest at få forhandlet på plads. DBU var mødeleder. Der blev på ingen måde drøftet landsholdsrettigheder, og hverken han eller Divisionsforeningen fandt anledning til at rejse spørgsmålet om kommercielle rettigheder. Han havde ikke overvejet, at der kunne være en problemstilling mellem klubberne og spillerne. Under implementeringen af standardspillerkontrakt blev der lavet en bestemmelse, som gav mulighed for at indsamle rettigheder, men det forudsatte klubbernes accept. Det er oplagt, at ordet "ansættelsesforholdet" i standardspillerkontraktens § 12A.2 betyder fuldtidsansættelsesforholdet, og der var derfor ikke nogen grund til at drøfte betydningen af ordet under forhandlingerne.

Så vidt han husker, blev alle ændringerne af overenskomstgrundlaget indarbejdet i standardspillerkontrakten.

H har forklaret blandt andet, at han siden 1. juni 2013 har været administrerende direktør i F-fodboldklub. Han kom til klubben i 2012. Han er suppleant til Divisionsforeningens bestyrelse. Han har tidligere været økonomistyringskonsulent i en årrække.

Han har deltaget i de fleste afgørende beslutninger, som er truffet af Divisionsforeningen i de sidste par år, herunder også vedrørende kommercielle aktiviteter.

Han er med, når F-fodboldklub indgår kontrakter på klubniveau, men det er i praksis klubbens sportsdirektør, Y, som indgår kontrakterne.

Fra tid til anden spiller nogle af F-fodboldklubs spillere på landsholdet. De har i F-fodboldklub ikke kendskab til aftaler mellem DBU og landsholdsspillerne om honorering for kommercielle rettigheder. Det er hans opfattelse, at der historisk set kun har været tale om bonusaftaler for at spille på landholdet.

Han har ikke oplevet problemer i forhold til klubspillernes medvirken på landsholdet.

I andre sammenhænge oplever F-fodboldklub ofte, at deres varemærke bliver krænket. Det kan f.eks. være et bettingfirma, som anvender F-fodboldklubs logo og spillere i reklameøjemed, eller et tøjfirma, som anvender F-fodboldklubs logo uden at have fået tilladelse. F-fodboldklub reagerer altid på sådanne krænkelser, idet logoet har stor værdi for F-fodboldklub. F-fodboldklub har rettighederne til at anvende deres spillere kommercielt. F-firma (et bettingfirma) er i dag sponsor for F-fodboldklub og har derfor eneret til at anvende F-fodboldklubs spillere til at reklamere for betting-virksomhed. F-fodboldklub har nogle medarbejdere, som bruger meget tid på at følge med på de sociale medier, hvor de har konstateret, at der har været begået krænkelser af F-fodboldklubs kommercielle rettigheder. Klubbernes ret til at anvende spillerne i kommercielt øjemed har stor værdi for klubberne, idet sponsorindtægter udgør en meget væsentlig del af klubbernes indtægtsgrundlag. Hverken DBU eller G-firma (et bettingfirma) ville kunne bruge et billede af Z, som spiller i F-fodboldklub, i reklameøjemed, og F-fodboldklub ville have gjort indsigelser, hvis de havde opdaget det. F-fodboldklub ville ligeledes have gjort indsigelser, hvis DBU eller G-firma havde anvendt en video med Æ, som spiller i F-fodboldklub, i reklameøjemed.

Han var ikke med til at træffe beslutningen om opsigelsen af overenskomsten, men blev orienteret. Han var helt enig i, at der skulle laves en ny og klarere overenskomst. Varemærkesagen var udtryk for, at der var uklarheder i overenskomsten, og derfor måtte overenskomsten ændres.

Han deltog ikke i overenskomstforhandlingerne fra start. Han blev koblet på overenskomstforhandlingerne fra mødet i august 2014, hvor han deltog. F-fodboldklub havde vundet mesterskabet i 2014, og de skulle prøve at kvalificere sig til Champions League eller Europa League. Det var derfor afgørende for F-fodboldklub, at de fik en ny overenskomst, så F-fodboldklub kunne stille med det stærkeste hold. Der var ikke noget specifikt tema for mødet i Middelfart. Der var forberedt et dokument med parternes udkast til ny overenskomst. Under mødet blev der ikke opnået enighed om noget som helst, men der blev skabt overblik over, hvor de store uenigheder var. Det fremgår af sammenligningsnotatet, at alle kommercielle rettigheder skulle ligge hos klubberne. Han så ikke nogen uklarheder ved, at en fodboldspiller deltog på landsholdet. Det fremgik også ret klart af 2004-overenskomsten, at spillerne skulle respektere klubbernes sponsorer og eksklusivaftaler, uanset hvor spillerne agerede.

Forhandlingerne var delt op i nogle spor, og det var først den sidste dag, at der begyndte at ske noget. Parterne mødtes torsdag morgen til et afgørende møde hos forligsmanden. De var langt fra at være enige. Han tog fat i J, og de tog en uformel snak om, hvad parterne hver især kunne give sig på. Det udviklede sig til, at også I og M kom med i drøftelserne. B deltog ikke på noget tidspunkt i de drøftelser, som disse fire personer havde.

Han hørte ikke på noget tidspunkt noget om, at Spillerforeningen forhandlede landsholdsaftaler med DBU.

I's mail af 21. august 2014 var udtryk for det, som han, M, J og I drøftede. Det var klart, at Divisionsforeningen skulle have samtlige kommercielle rettigheder. Spillerforeningens udkast fra kl. 13 blev klart forkastet – bl.a. fordi Divisionsforeningen skulle bede Spilleforeningen om accept til at bruge spillerne kommercielt. Dette forslag havde ingen gang på jord.

Han, M, J og I havde også drøftet det udkast som blev udleveret kl. 16.14. Han husker ikke, at de gennemgik udkastet minutiøst, men Divisionsforeningen stod helt fast, idet det var afgørende, at der

ikke var tvivl om, hvem der havde hvilke rettigheder. Spillerforeningens formuleringer bidrog kun til at skabe uklarheder.

I Divisionsforeningens udkast til ”rettigheder”, version 4, havde Divisionsforeningen skrevet ”klubben og klubberne”. Baggrunden for denne formulering var, at nogle klubber i Jylland på et tidspunkt gerne ville markedsføre deres kampe som ”slaget om Jylland”. Spillerforeningen havde den opfattelse, at hvis der kun stod, at ”klubben” havde rettighederne, så kunne flere klubber i forening ikke markedsføre kampe. Divisionsforeningen og klubberne mente bestemt, at den gamle overenskomst gav mulighed for klubbernes fælles markedsføring, men Divisionsforeningen ønskede med den foreslåede formulering at fjerne enhver tvivl. Han kan ikke genkende, at der var en voldsom diskussion om Spillerforeningens udkast til en ny § 9. Han husker svagt, at A var ophidset. Han mener, at A’s ophidselse skyldtes, at parterne havde opnået en forståelsesmæssig enighed om rettighedsspørgsmål, men at Spillerforeningen alligevel vendte tilbage med et udkast, som slet ikke svarede til det, som parterne var enige om. Divisionsforeningen accepterede derfor ikke Spillerforeningens udkast. Den nye bestemmelse om rettighedsforhold skulle afspejle, at klubberne havde alle kommercielle rettigheder. Han har noteret, at der blev opnået ”forståelsesmæssig enighed” om rettighedsforhold kl. 20.15. Spillerforeningen havde på daværende tidspunkt accepteret, at klubberne havde alle kommercielle rettigheder, men en nærmere konkretisering udestod. Det var ikke kun varemærkesagen, der var handlet af. Spillerne havde mulighed for at indgå personlige kontrakter med respekt af klubbernes hovedsponsor- og eksklusivaftaler som hidtil, og alle andre rettigheder lå i klubberne. Der fandtes ikke yderligere rettigheder.

Resultatet af forhandlingerne blev, at spillerne udelukkende har ret til at indgå personlige aftaler, som ikke strider mod klubbernes hovedsponsor- og eksklusivaftaler. Alle andre rettigheder ligger i klubberne.

En klubbspiller har ét ansættelsesforhold, og det er med klubben. En klubbspiller kan blive udtaget til landsholdet, og klubben har i så fald pligt til at frigive spilleren til landsholdet. På landsholdsniveau gælder præcis det samme, som spilleren kan på klubniveau. Spilleren må ikke foretage sig noget, som er i strid med klubbens hovedsponsor- og eksklusivaftaler. En spiller i F-fodboldklub må ikke reklamere for G-firma – heller ikke i landsholdssammenhæng – idet K-firma er sponsor for F-fodboldklub. Dette ville devaluere værdien af K-firmas sponsorat.

Der er sket en professionalisering af sponsormarkedet. Før i tiden var landsholdssponsorerne virksomheder som L-firma og M-firma, som typisk ikke ville være i konflikt med klubssponsorerne. Efter at DBU er begyndt at finde flere sponsorer i samme brancher som klubssponsorerne, kan der opstå konflikter.

Spillerforeningen havde tidligt under overenskomstforhandlingerne ytret ønsket om at opnå frit valg af arbejdsredskaber, dvs. støvler og målmandshandsker. Divisionsforeningen imødekom dette ønske under forudsætning af, at der ikke kunne blive tale om kommercielle aftaler, men blot indkøbsaftaler. Dette fremgår også af mailen fra ham og M til J. Det var ikke kun indkøbsaftaler, som spillerne ikke måtte kommercialisere. Divisionsforeningen sagde under forhandlingerne, at klubberne skulle have alle kommercielle rettigheder, og at spillernes personlige reklameaftaler skulle respektere klubbernes hovedsponsorer og eksklusivaftaler.

Det fremgår ikke udtrykkeligt af 2014-overenskomstens § 8, at Divisionsforeningen ejer alle kommercielle rettigheder, men sådan er det sagt under hele forhandlingsforløbet. Tidligere var der fælles rettigheder, og det er der ikke mere.

Han var ikke involveret i implementeringen af overenskomsten i standardspillerkontrakten. Under et Superligamøde blev han orienteret om Spillerforeningens pressemeddelelse om, at Spillerforeningen indsamlede landsholdspillernes kommercielle rettigheder. Han var meget uforstående over for Spillerforeningens pressemeddelelse. Han har ikke fantasi til at forestille sig, hvilke kommercielle rettigheder der er tilbage. Spillerne har ét ansættelsesforhold, og det er med klubben. Der eksisterer ikke et særskilt sæt rettigheder for landsholdspillere. Det ville være et angreb på klubberne, hvis Spillerforeningen begyndte at sælge rettigheder til DBU i strid med klubbernes sponsorer. Han er ikke bekendt med, at Spillerforeningen har udnyttet de overdragne rettigheder i strid med klubbernes rettigheder.

Han tror bestemt, at Divisionsforeningen har gjort indsigelser mod Spillerforeningens indsamling af spillernes rettigheder før denne sag, men han ved ikke, hvornår det skulle være sket.

DBU har forståelse for den situation, som Spillerforeningens indsamling af rettigheder har bragt Divisionsforeningen i, hvilket kan have en effekt på, hvilke spillere der blev brugt i hvilke sammenhænge.

J har forklaret blandt andet, at han siden 2002 har været advokat i LO. Han deltog i overenskomstforhandlingerne i 2014, og han har også deltaget i tidligere overenskomstforhandling. Har medvirkede i forsøget i 2008 på at forny 2004-overenskomsten. I 2008 blev der ikke drøftet landsholdsrettigheder eller indsamling af rettigheder.

Han kom ind i 2014-forhandlingerne ugen før, at parterne kom i forligsinstitutionen. Hans rolle var at være rådgiver for Spillerforeningen. Han havde i baghovedet, at han havde en medierende funktion. I første omgang skulle han fungere som rådgiver i baglokalet, men med mulighed for at han kunne glatte lidt ud i Forligsinstitutionen.

Efter en dags tid skulle der laves gruppearbejde, og han blev kastet ud i at være medforhandler for Spillerforeningen. De sad i to grupper. Han sad sammen med Ø og X. De drøftede emner, som ikke relaterede sig til pension og forsikring. Alle emner var på bordet. Det var ret usædvanligt, at parterne prøvede at ændre hele overenskomsten.

Torsdag morgen mødtes parterne med forligsmanden, hvor uenighederne blev trukket skarpt op. Han, J, H og M begyndte at gennemgå alle protokollaterne. Han og J fortsatte herefter forhandlingerne på baggrund af mandater fra Spillerforeningen. De rapporterede tilbage til B.

Det var Divisionsforeningens ønske, at 2004-overenskomsten skulle slankes, således at overflødige bestemmelser udgik. Rettighedsbestemmelsen i § 21 havde spøgt siden 2008. Divisionsforeningen og Spillerforeningen havde indgået i nogle aktiviteter sammen om bl.a. N-firma og nogle fodboldspillerkort. Dette skulle beskrives, og det forhandlede de om. I den sammenhæng blev parterne enige om, at Divisionsforeningen skulle købe varemærkestrategien, dvs. Superligaen, for 5 mio. kr. Dette var det væsentligste forhandlingspunkt. Spillerforeningen havde nogle ønsker om målmandshandsker og fodboldstøvler. Divisionsforeningen havde på forhånd sagt, at de gerne ville give sig på dette punkt. Divisionsforeningen var bekymret for, om Spillerforeningen ville etablere en indkøbsforening, som gjorde, at klubberne ikke kunne indgå aftaler, der dækkede fodboldstøvler. Spiller-

foreningen sagde, at det ikke var intentionen at etablere indkøbsforeninger. Det handlede også om, hvorvidt spillerne kunne få støvlerne gratis, eller om de skulle betale for dem. Bestemmelsen i 2014-overenskomstens § 23, stk. 4, var et system, de kendte, og med den formulering slap de for at forholde sig til noget om rettigheder. Hvis man var i tvivl om, hvorvidt en kollektiv aftale om levering af støvler var i strid med klubbernes rettigheder, skulle man kigge i § 8. Forhandlingen af denne bestemmelse omfattede kun fodboldstøvler og målmandshandsker. Bestemmelsen i § 23, stk. 4, gennemgik en redigering, hvilket fremgår af J's og M's mails af 2.-4. september 2014. Temaet var, at J havde en aftale med O-firma (et tøjfirma, som også producerer fodboldstøvler), som han gerne ville reklamere for, selv om F-fodboldklub eller G-fodboldklub havde en anden leverandør af støvler. J fik at vide, at det kunne han ikke, medmindre det var godkendt på forhånd. Bestemmelsen indeholder ikke begrænsninger for Spillerforeningen, men Spillerforeningen kan ikke samle spillere og indgå reklameaftaler i relation til støvler, hvis det strider mod spillernes forpligtelser over for klubberne. Han kan ikke sige, om der er andre sammenhænge, hvor spillere kan indgå kommercielle aftaler uden samtykke efter 2014-overenskomstens § 8. Han har kun forholdt sig til arbejdsredskaber.

Der blev ikke drøftet landsholdsrettigheder eller indsamling af rettigheder under overenskomstforhandlingerne. Han kan sige med sikkerhed, at Divisionsforeningen ikke på noget tidspunkt sagde, at klubberne ville have alle kommercielle rettigheder. Han sendte den 21. august 2014 en mail til B, fordi B havde ønsket ham tillykke og nævnt, at han kunne være vidne herfra og til evigheden, når der kom sager. Han sagde til B, at så måtte han skrive ned, hvad der var foregået. Han fandt sine notater og de forskellige udkast frem og sendte mailen. Det er korrekt gengivet, at A indfandt sig i forhandlingsrummet og råbte meget højt og truede med, at Divisionsforeningen ville sikre, at spillerne ville bryde en eventuel strejke. Han, J, H og M havde under forhandlingerne skubbet varemærkestrategien foran sig. Spillerforeningen sagde, at der nok skulle komme en formulering, som Divisionsforeningen kunne leve med, og det slog H og M sig til tåls med.

Det var Divisionsforeningens udkast fra kl. 16.14, som gav anledning til A's vredesudbrud, idet han ikke mente, at Spillerforeningens forslag løste situationen. Der var på daværende tidspunkt ikke nogen principaftale om varemærkestrategien. Divisionsforeningen reagerede imod, at der stod "Én klub kan" i stedet for "Klubberne kan". Forslaget i § 9, stk. 7, var rent teknisk, hvordan man skrev, at Superligaen ejede noget. Den øvrige del af teksten blev ikke problematiseret.

Resultatet i forhold til 2014-overenskomstens § 8 var status quo. Bestemmelsen i § 8, stk. 1, var ligesom tidligere. Bestemmelsen i § 8, stk. 2, var langt hen ad vejen ligesom tidligere. Baggrunden for, at der i § 8, stk. 2, kom til at stå ”klubben og klubberne” i stedet for ”klubben”, var, at klubberne kunne finde på at samarbejde om at arrangere kampe, hvilket de skulle have lov til. Temaet i § 8, stk. 3, var at Spillerforeningen ønskede at regulere spillernes medvirken i fotosessions, når de hellere ville være sammen med deres familier. Spillerforeningens forslag var, at spillerne skulle have betaling herfor, men det var Divisionsforeningen ikke lydhør over for. Han husker ikke, at den nye § 8, stk. 6, indebar nogen ændring i forhold til den hidtidige overenskomst. Bestemmelsen i § 8, stk. 7, skulle erstatte 2004-overenskomstens § 21, men der var ikke nogen realitetsændring i den nye bestemmelse. Han mener ikke, at der er nogen realitetsændring i, at der kom til at stå ”kan” i stedet for ”skal”. Ændringen af bestemmelsen indebar ikke, at Spillerforeningen ikke har nogen rettigheder. Spillerforeningen arrangerer f.eks. opvisningskampe for spillere uden kontrakter, og det er da en rettighed. Spillerforeningen havde fået lovning på, at Spillerforeningen fik rettigheder til brætspil osv. § 8, stk. 8, er en afgørende bestemmelse, hvorefter varemærket Superliga tilhører Superligaen A/S.

J har forklaret blandt andet, at han er siden juni 2016 har været formand for Spillerforeningen. Inden da var han siden 2014 medlem af Spillerforeningens bestyrelse. Han spiller for G-fodboldklub og har spillet for F-fodboldklub i en årrække.

Han blev involveret i overenskomstforhandlingerne i 2014, idet H kontaktede ham. Forhandlingerne foregik i forskellige kasser. Han og I fik mandat af Spillerforeningen, og B befandt sig i baglokalet og styrede tropperne. Spørgsmålet om rettigheder lå i kassen med varemærkestrategien. Der blev ikke drøftet landsholdsrettigheder eller noget om Spillerforeningens indsamling af rettigheder.

H og M sagde ikke noget om, at klubberne ville have alle kommercielle rettigheder.

Divisionsforeningen ville gerne give spillerne mulighed for at vælge støvler selv. Han havde en særlig interesse i O-firma, som producerede specielle støvler til ham, fordi han har specielle fødder. H og M sagde, at Spillerforeningen ikke måtte lave en aftale med f.eks. P-firma om, at alle spillere i

Superligaen får støvler fra P-firma. Forhandlingerne endte med, at spillerne fik lov til at indgå rabat aftaler om køb af støvler.

Under forhandlingerne fungerede han som formidler, og han prøvede at skabe en positiv dialog, men han forholdte sig ikke til indholdet af drøftelserne.

K har forklaret blandt andet, at han spillede for B-fodboldklub i perioden 2004-2011, hvor han skiftede til H-fodboldklub, som han spillede for indtil 2014. Han spillede efterfølgende for I-fodboldklub og J-fodboldklub. I 2015 vendte han tilbage til B-fodboldklub. Han er medlem af Spillerforeningens bestyrelse og var også medlem i 2014.

Han har deltaget i kommercielle aktiviteter i sin første landsholdsperiode. Han medvirkede i en promotionsvideo for J-firmas læskedrik, som blev optaget på en strand i Aarhus. Han, Å og to andre, hvoraf den ene vistnok var AA, skulle løbe rundt med nogle bolde og drikke J-firmas læskedrik. Reklamen blev ikke optaget, mens han spillede for B-fodboldklub. Videoen blev formentlig vist på de sociale medier, og han forestiller sig, at den har været tilgængelig på J-firmas hjemmeside. I forbindelse med slutrunden i 2010 skrev han i maj eller begyndelsen af juni nogle autografer for G-firma (en bank) på Falkoner Allé og i Fields. Det var DBU, der stod for arrangementet. Han skrev autograferne ude foran filialerne. Han spurgte ikke B-fodboldklub om lov til at deltage i disse kommercielle aktiviteter, og klubben gjorde ingen indsigelser. Der var ingen praksis for, at man skulle spørge B-fodboldklub om lov til at deltage i sådanne aktiviteter, og han har ikke hørt om tilfælde, hvor B-fodboldklub har gjort indsigelser.

I England og Tyskland agerer klubspillere, der spiller på landsholdet, umiddelbart på samme måde, som han har gjort. Det var hans indtryk, at spillerne i H-fodboldklub ikke skulle tale med deres klub, inden de skrev personlige kontrakter uden for klubben, og det lod heller ikke til, at spillerne skulle tale med deres klub, når de medvirkede i kommercielle aktiviteter for landsholdet.

Han blev orienteret om overenskomstforhandlingerne i 2014. Han befandt i udlandet og fulgte med i de mails, han modtog. I relation til rettigheder hørte han kun om varemærkestrategien.

L har forklaret blandt andet, at han har været advokat siden 1984. Fra 1989 var han fast advokat for C-fodboldklub. I 1990 blev han kontaktet af Spillerforeningen og blev advokat for dem. I 1993 stoppede han som advokat for Spillerforeningen. Han blev herefter udpeget som formand for et udvalg, der skulle skal lave en tvisteløsningsinstitution. I 1996 blev han udpeget som bestyrelsesformand for C-fodboldklub A/S.

Mælkekrigen startede ved årsskiftet 1995/1996. Kerneproblemet var, at Brian og Michael Laudrup i en periode havde været uden for landsholdet og havde opbygget egne reklameaftaler. Mælkekrigen blev løst på principplan, men løsningen blev ikke udmøntet i en egentlig aftale.

Efter mælkekrigen blev der nedsat en arbejdsgruppe om hovedsponsorerne for landsholdet. Han skulle prøve at skrive et samlet aftalegrundlag. Både spiller- og klubside var involveret. Det var et underligt sammensurium af med- og modspillere. Han kunne tale med alle de involverede, herunder også B, som ikke er populær i fodboldlederkredse. Baggrunden for, at brevet af 24. juni 1997 fra B var stemplet som fortroligt, var, at miljøet var anspændt. Han modtog også fortrolige ting fra R. Han stoppede som Spillerforeningens advokat i 1993, men husker ikke hvorfor. I 1997 havde både Spillerforeningen, Divisionsforeningen og DBU bedt ham om at være den, der samlede trådene, idet han var en af de få personer, der havde fagligt kendskab til problemstillingerne og samtidig havde alle parterers tillid.

Arbejdsgruppens arbejde mandede ud samarbejdsaftalen fra 1998. Der var tale om den første landsholdsaf-tale, og det var ham, der skrev den. Dengang var der få danske spillere på klubplan, som havde brand-aftaler på klubplan. Det kunne ske, hvis en spiller havde spillet for en klub i udlandet og vendte tilbage til Danmark. Det var ikke et problem i C-fodboldklub, idet spillerne ikke var ude for at sælge sig selv. En spiller i trøje fra C-fodboldklub kunne ikke indgå kommercielle aftaler, som var i konflikt med en sponsor for C-fodboldklub.

Når en spiller gik ind i landsholdstruppen, havde spilleren pligt til at spille fodbold i det tøj, som landsholdet stillede til rådighed, bortset fra støvler og handsker. Spilleren var desuden forpligtet til at medvirke på holdbilledet. Dette var grundstammen. Landsholdsaf-talen fra 1998 reflekterede det, som man i øvrigt blev enige om. Med begrebet spillerpulje introducerede man, at en spiller kunne have andre indtægter, men at det ikke måtte være i konflikt med klubben. Med 1998-aftalen indførte

man den lås, at når landsholdet var inde i en slutrunde, så kunne man ikke indgå andre sponsoraftaler, uden at man forinden havde anmeldt det. Udgangspunktet er, at landsholdet står først i forhold til spillernes egne sponsoraftaler. Hvad der gælder i forholdet mellem klub og landshold kan han ikke sige noget om. Han har aldrig oplevet en konflikt som følge af, at en spiller ville indgå egne reklamekontrakter.

Q-firma (et læskedrik-firma) var dengang sponsor for C-fodboldklub. Han husker ikke, at der har været en konflikt vedrørende nogle spilleres medvirken i reklame for J-firma (et firma, som bl.a. producerer læskedrikke) i landsholdssammenhæng.

Dengang skete der en opblomstring af rettighedsudnyttelsesmuligheder, og Spillerforeningen indsamlede dengang rettigheder fra medlemmerne. Der blev f.eks. produceret nogle små figurer af fodboldspillere, og for at kunne lave dem, skulle man have rettighederne, og det var Spillerforeningen, der indsamlede rettighederne. Tilsvarende var der N-firma, som lavede fodboldspil. Først bestod spillene bare af spillerfigurer fra forskellige lande, men siden kom der navne på spillerne. I begyndelsen var det opdigtede spillernavne, men på et tidspunkt blev der lavet en aftale med spillernes rigtige navne, og det var Spillerforeningen, som stod for den del. Det er hans indtryk, at Spillerforeningen styrede spillerne, og at Spillerforeningen havde langt mere styr på sine medlemmer end DBU og Divisionsforeningen.

Han var delvist involveret i den første overenskomst fra 1999. Han var dog ikke involveret i den politiske beslutning om at ønske en overenskomst, og han var heller ikke involveret i forhandlingen og skrivningen af udkastet til overenskomsten. Han blev først involveret til sidst, hvor han tog stilling til nogle knaster. Den store problemstilling angik spørgsmålet om tv-rettigheder. Det blev bl.a. diskuteret, om landskampe kun kunne sendes på landsdækkende kanaler, og dermed om landsdækkende kanaler kunne betale det, de ville, således at der ikke var nogen konkurrence. Samtidig var der spørgsmål om, at hvis f.eks. en klub spillede i Champions League, så skulle det være en sådan kulturel begivenhed, således at kampene kun måtte vises på en landsdækkende kanal, hvormed man kunne presse prisen. Man var derfor i klubregi meget opmærksom på at få optimale tv-rettigheder. Spillerne fremkom med nogle mere eller mindre sofistikerede synspunkter, herunder f.eks. at spillerne havde ophavsret til meget særlige driblinger. Spillerne ønskede også at bestemme, hvornår kampene måtte vises. Han satte hælene i jorden og sagde, at retten til optagelserne af kampene lå

hos klubberne. Forhandlingerne endte med, at Spillerforeningen gav afkald på at gøre krav på tv-rettighederne. Der var tale om en overenskomst mellem klubber og spillere, og det havde ikke noget at gøre med landsholdsrettigheder.

Når en spiller træder ind i en klub, så afleverer han retten til sit eget billede under f.eks. træning og kamp, når det bliver anvendt i klubsammenhæng. Han har ikke den opfattelse, at spillerne kan sige, at de gerne vil spille i klubben, men at klubben ikke må bruge tv-signalet.

Han var slet ikke involveret i formuleringen af overenskomsten, efter han sendte den telefax, hvor han tog stilling til de beskrevne knaster.

Han var heller ikke involveret i skrivningen af DBU's standardspillerkontrakt fra 2001.

Han kan ikke sige, om en spiller skulle oplyse om det, når han tiltrådte Spillerpuljen. Han opfatter Spillerpuljen som kendt stof, og alle i klubberne kendte landsholdsaftalen – det burde de i hvert fald.

Det ville ikke have været et problem for C-fodboldklub, hvis R-firma (et forsikringselskab) havde kørt en annoncekampagne med et foto af to C-fodboldklub-spillere fra en landsholdstræning, hvor spillerne var iført en trøje med en reklame for R-firma, selv om S-firma (et forsikringselskab) dengang var sponsor for C-fodboldklub. Det er penge i banken for en klub, når en af klubbens spillere spiller på landsholdet, og den pågældende spiller bliver også mere værd som reklame for klubbens sponsorer. Det ville til gengæld være et stort problem, hvis en spiller i C-fodboldklub dengang var gået ud i civil og havde reklameret for R-firma. Så længe spilleren er iført landsholdstrøjen ville han dengang ikke have betragtet det som et problem, uanset hvad der stod på trøjen.

Han var bekendt med, at Spillerforeningen i 2000 indgik en rettighedsoverdragelsesaftale med spillerne på C-fodboldklubs 1. hold, men han kan ikke sige, om han godkendte aftalen. Han var bestyrelsesformand og lavede ikke sagsbehandling.

M har forklaret blandt andet, at han siden 2003 har været bestyrelsesformand i Divisionsforeningen. Han har været næstformand i DBU siden 2014 og er desuden bestyrelsesformand i DBU A/S. Han

var administrerende direktør i K-fodboldklub Sport and Events i perioden 2005-2013. Han er stadig medlem af K-fodboldklubs bestyrelse. Han var ansat i L-fodboldklub i perioden 1991-2005.

Divisionsforeningen består af 50 medlemmer, som omfatter Herrefodboldklubberne i Superligaen, 1. division og 2. division. Divisionsforeningen varetager klubbernes interesser i relation til fodboldturneringer i Danmark. Divisionsforeningen varetager også klubbernes kommercielle interesser og bistår i arbejdsretlige spørgsmål. Divisionsforeningen samarbejder desuden med Spillerforeningen og DBU. Divisionsforeningen er det ene af DBU's to medlemmer. Det andet medlem af DBU er Foreningen af Lokalunioner, som omfatter fem amatørunioner. Det er eliteklubberne, der har valgt ham som næstformand i DBU. Den anden næstformand i DBU er valgt af Foreningen af Lokalunioner. Han har ikke på nogen måde været involveret i forhandlingen af landsholdsaftalerne, og han har heller ikke spurgt ind til forhandlingerne. Det er primært DBU's formand og generalsekretær, der har været involveret i forhandlingen af landsholdsaftalerne. Han er blevet orienteret om forhandlingernes hovedtemaer, men han har ikke været bekendt med det nærmere indhold af landsholdsaftalerne. Han har ikke set landsholdsaftalerne før i efteråret 2015 i forbindelse med den foreliggende sag. På et tidspunkt var der i forretningsudvalget en orientering om nogle helt specifikke ting, idet DBU havde et ønske om, at der skulle indgås individuelle aftaler, men han var ikke en del af det indholdsmæssige. Han vidste, at DBU brugte spillerne i forskellige sammenhænge, og Divisionsforeningen har ikke gjort indsigelser mod DBU's brug af klubspillere i landsholdssammenhæng.

Under indgåelsen af den seneste landsholdsaftale blev Divisionsforeningens 5 medlemmer ud af DBU's i alt 16 medlemmer erklæret inhabile. Divisionsforeningens medlemmer deltog derfor ikke i forhandlingsmødet og havde ikke kendskab til forhandlingerne. Han kan på det kraftigste afvise B's forklaring om, at Divisionsforeningen vidste alt om, hvad der foregik i relation til landsholdsaftalerne. Divisionsforeningen fik først i efteråret 2015 kendskab til landsholdsaftalernes indhold, herunder også indholdet af den seneste aftale for perioden 2015-2018. Landsholdsaftalerne har aldrig været offentliggjort. Divisionsforeningen var klar over, at der fandtes landsholdsaftaler, som de spillere, der blev udtaget til landsholdet, skulle tiltræde.

Han kendte til Spillerpuljen, men han havde ikke kendskab til det nærmere indhold heraf.

Både dansk klubfodbold og landsholdsfodbold har gennemgået en udvikling i relation til sponsorer. De danske klubber har gennemgået en kommercialisering og har mange sponsorer. Landsholdet har gennemgået en lignende udvikling. Tidligere havde landsholdet kun én hovedsponsor – G-firma – og flere mindre sponsorer. Nu kan landsholdet have op til 6 hovedsponsorer, hvilket bl.a. skyldes DBU's kommercielle udvikling. Dette giver gnidninger i branchen. Det er klart, at der er konkurrence på det kommercielle marked, for der er kun et bestemt antal sponsorer i markedet.

I K-fodboldklub har der aldrig været tvivl om, at alle kommercielle rettigheder ubetinget lå i K-fodboldklub, når der blev indgået kontrakt med en spiller på grundlag af standardspillerkontrakten. Det fremgår af standardspillerkontrakten, at spilleren har pligt til at oplyse klubben om det, hvis spilleren har indgået kommercielle kontrakter. Hvis en spiller ikke har oplyst om sådanne kontrakter, har K-fodboldklub ikke anerkendt dem efterfølgende. Der har været tilfælde, hvor spillere ikke har oplyst om kommercielle kontrakter, men det er blevet løst. Det er klart, at klubberne har ret til at blive informeret, hvis spillerne ønsker at deltage i aktiviteter uden for klubben.

Hvis en fodboldspiller fra K-fodboldklub spiller på landsholdet, kan han spille i landsholdstøj, og han kan deltage i øvrige landsholdsaktiviteter iført landsholdstøj. Spilleren kan imidlertid ikke deltage i anden markedsføring af G-firma (en bank), idet T-firma (en bank) er én af K-fodboldklubs hovedsponsorer. Det ville forringe værdien af T-firmas sponsorat, hvis en spiller i K-fodboldklub f.eks. gik ud og sagde, at G-firma er en fantastisk bank. Tidligere havde det stor værdi for en klub, hvis én af klubbens spillere blev udtaget til landsholdet, men sådan er det ikke længere. Klubberne og landsholdet er i direkte konkurrence på sponsormarkedet. Da G-firma blev sponsor for landsholdet, nedsatte G-firma samtidig sine sponsorater til flere af klubberne i Superligaen, herunder K-fodboldklub.

Der er ingen tvivl om, at en spiller ikke kan optræde i nogen kommerciel sammenhæng, hvis det er i konflikt med klubbens hovedsponsorer eller eksklusivaftaler. Sådan har det altid været – også i forhold til landsholdet – og det har altid været anført i standardspillerkontrakten.

Flere af K-fodboldklubs spillere har spurgt, om de måtte indgå individuelle aftaler eller deltage i kommercielle aktiviteter. Nogle gange har K-fodboldklub sagt nej, og nogle gange har K-fodboldklub givet tilladelse, hvis der ikke har været konflikt med hovedsponsorerne eller eksklusiv-

aftalerne. Der har ikke været konkrete tilfælde, hvor K-fodboldklub har opsat begrænsninger i forhold til K-fodboldklub-spilleres aktiviteter på landsholdet.

Han var involveret i forhandlingen af 2004-overenkomsten. Han mindes ikke, at der dengang blev drøftet landsholdsrettigheder. Han var også involveret i opsigelsen af 2004-overenkomsten. Der var tale om en bestyrelsesbeslutning. Divisionsforeningens ønske var, at der blev indgået en klar og enkel overenskomst. 2004-overenkomsten gav anledning til for meget fortolkningstvivl, og der havde været for mange tvister, herunder feriepengesagen og varemærkesagen. Det væsentligste mål var, at klubberne skulle have alle kommercielle rettigheder, og at der ikke var tvivl om, at alle kommercielle rettigheder lå hos klubberne. Dette var også afspejlet i det mandat, der blev givet til forhandlingsudvalget, som deltog i de konkrete forhandlinger i 2014. Han ved med på sidelinjen og deltog i nogle mindre, indledende møder. Han deltog desuden i mødet i Middelfart, hvor spørgsmålet om kommercielle rettigheder blev drøftet. Parterne drøftede alle de relevante emner, herunder løn, pension og forsikring, inden parterne gik i Forligsinstitutionen. Spørgsmålet om kommercielle rettigheder var hele tiden et kardinalpunkt. Spillerforeningen er utallige gange under forhandlingerne blev gjort bekendt med Divisionsforeningens ubetingede krav om, at alle kommercielle rettigheder skulle ligge hos klubberne. Dette blev navnlig nævnt under mødet i Middelfart, men også i Forligsinstitutionen og under forskellige andre møder. Varemærkestrategien blev ikke nævnt mange gange. Han var med i Forligsinstitutionen, hvor forhandlingerne blev delt op i spor. På et tidspunkt blev der dannet en forhandlingsgruppe, som bestod af ham, H, J og I. Det begyndte med, at H og J havde en dialog. Han og I kom herefter med i gruppen, og de forsøgte sammen at nå i mål med forhandlingerne. Både inden disse drøftelser og under drøftelserne blev det sagt mange gange, at klubberne ønskede alle kommercielle rettigheder. Han oplevede, at de udkast til overenskomsttekst, der kom fra Spillerforeningens side, ikke afspejlede den enighed, som 4-mandsgruppen var nået frem til. Divisionsforeningen afviste derfor disse tekstforslag. Han var ikke med til at udarbejde tema 2 i det forhandlingsoplæg, som Divisionsforeningen sendte til Spillerforeningen. Han havde kendskab til temaerne, men ikke til temaernes nærmere indhold. Han var heller ikke med til at udarbejde Divisionsforeningens forslag til affattelse af en ny § 4 om rettighedsforhold, som blev sendt til Spillerforeningen den 2. maj 2014. Han har ikke nogen holdning til, at Divisionsforeningen i sit udkast til en ny overenskomsts § 9, stk. 1, havde foreslået, at der skulle stå ”klubben” i stedet for ”klubben og spiller”, som det var anført i 2004-overenskomstens § 9, stk. 1, og at der i bestemmelsen endte med at stå ”klubben og spiller” i stedet for kun ”klubben”. Han husker ikke, at det var noget, der blev

drøftet nærmere. Han erindrer ikke, at A var utilfreds med Spillerforeningens udkast til en ny § 9, og han husker ikke, hvad problemet var med det konkrete forslag.

Forhandlingerne endte med, at Divisionsforeningen opnåede, hvad foreningen ønskede, herunder at klubberne fik alle kommercielle rettigheder. Spillerforeningen opnåede også noget i relation til løn, pension, forsikring og arbejdsredskaber. 2014-overenskomsten er meget klar. Der blev ikke drøftet landsholdsrettigheder under forhandlingen af 2014-overenskomsten.

Under de afsluttende overenskomstforhandlinger hørte Divisionsforeningen ikke noget om, at Spillerforeningen var i dialog med DBU eller andre. Divisionsforeningen hørte heller ikke noget om, at der var nogle rettigheder, der skulle undtages.

Bestemmelsen om arbejdsredskaber blev forhandlet efter ønske fra Spillerforeningen. Indtil da havde det været sådan, at fodboldstøvler og målmandshandsker indgik som del af sponsoraftaler. Det var en god idé, at spillerne fik mulighed for at indkøbe fodboldstøvler og målmandshandsker. Det var imidlertid vigtigt for Divisionsforeningen, at spillerne ikke fik mulighed for at promovere sig iført de pågældende arbejdsredskaber. Divisionsforeningen ville herved sikre sig, at spillerne ikke kunne skabe sig en kommerciel indtægt og f.eks. gå imod en hovedsponsor eller eksklusivaftale. Der var en mailkorrespondance mellem ham og J om dette emne. Hans mails afspejler, at Divisionsforeningen ville sikre, at alle kommercielle rettigheder lå hos klubberne, selv om Divisionsforeningen accepterede Spillerforeningens ønske om, at spillerne selv kunne indkøbe fodboldstøvler og målmandshandsker. Baggrunden for korrespondancen var, at J havde en aftale med O-firma, som J gerne ville reklamere for. J's mails stred mod det, som parterne havde aftalt under forhandlingerne. Han betragtede J's mails som Spillerforeningens forsøg på at undgå, at klubberne havde alle kommercielle rettigheder. På sin vis åbnede Spillerforeningen forhandlingerne igen. Hvis denne del af forhandlingerne ikke var faldet på plads, ville Divisionsforeningen ikke have godkendt overenskomsten. Han opfattede den sidste mail fra J som en godkendelse af Divisionsforeningens ønske.

Hele bestemmelsen i 2014-overenskomstens § 8 afspejler, at alle kommercielle rettigheder ligger hos klubberne. Der er tale om en samlet pakke, og man kan ikke pege på en enkelt paragraf, som fastslår, at alle kommercielle rettigheder ligger hos klubberne. Hele 2014-overenskomsten er en ændring i forhold til 2004-overenskomsten.

I perioden frem til DBU's pressemeddelelse fra februar 2015 var det hans opfattelse, at parterne var enige om, at alle kommercielle rettigheder lå hos klubberne. De var begyndt at implementere overenskomstens indhold i den nye standardspillerkontrakt, og der var derfor ingen grund til at tro, at der var problemer i relation kommercielle rettigheder.

Han undrede sig meget over Spillerforeningens pressemeddelelse af 25. februar 2015 om, at spillerne havde samlet deres kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng hos Spillerforeningen.

Han opfattede det som et brud på overenskomsten.

Divisionsforeningen kendte ikke aftalegrundlaget for Spillerforeningens indsamling af kommercielle rettigheder. Han kender intet til, at Spillerforeningen skulle have indsamlet kommercielle rettigheder i 1996 og 2000 eller siden.

Det virker mærkeligt, at Spillerforeningen indsamler kommercielle rettigheder og derved indgår i en kommerciel sammenhæng. Det har betydning for klubbernes kommercielle anvendelse af spillerne, når Spillerforeningen indsamler kommercielle rettigheder. Divisionsforeningen gik til DBU for at få svar på, hvor klubbernes rettigheder var i denne sag. DBU var enig i, at der var et problem.

Spillerforeningens indsamling af kommercielle rettigheder kan blive en meget alvorlig situation for klubberne, idet klubberne lever af at kommercialisere rettigheder og har eneret hertil, når de indgår spillerkontrakter. Der kan opstå problemer i både klub- og landsholdssammenhæng. Der har efterfølgende været mæglingssmøder, hvor Divisionsforeningen har forsøgt at indgå en aftale om landsholdet alene, men det er blevet afslået af Spillerforeningen.

9. Parternes argumentation

Divisionsforeningen har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit sammenfattende processkrift af 10. januar 2017, hvoraf fremgår følgende, idet bilagshenvisninger er fjernet:

”5. Anbringender

5.1 Efter kendelserne fra Fodboldens Voldgiftsret var det for Divisionsforeningen alt-afgørende, at klubberne blev tillagt samtlige af spillernes kommercielle rettigheder og i øvrigt blev sikret en ubegrænset respekt for – og beskyttelse af – klubbernes hoved- og eksklusivsponsorer, da dette har afgørende økonomisk betydning for klubberne.

Dette blev således det helt centrale tema under overenskomstforhandlingerne i 2014, hvor Spillerforeningen som modydelse blandt andet fik forhøjet mindstelønsatserne, fik forhøjet pensionsatserne, fik hævet betalingerne til forsikringer og opnåede en årlig betaling på 2 mio. kr. til Spillerforeningens spillerrettede aktiviteter.

5.2 Sammenligner man således 2004-overenskomsten med 2014-overenskomsten kan det konstateres,

at den tidligere bestemmelse i 2004-overenskomstens § 21 om fælles udnyttelse af rettigheder udgik af 2014-overenskomsten og blev minimeret til § 8, stk. 7,

at overenskomstens § 8 i øvrigt blev ændret således, at såvel den enkelte klub som klubberne i fællesskab nu har ret til at udnytte samtlige kommercielle rettigheder – både ved klubbernes individuelle og fælles salgsfremmende foranstaltninger af enhver art,

at udnyttelsen således ikke, som det var tilfældet af 2004-overenskomstens § 9, stk. 3, begrænses til tre nærmere angivne udnyttelsesformer og yderligere begrænses til alene at angå klubben – og altså ikke klubbernes fælles udnyttelse,

at dette udtrykkeligt og ifølge 2014-overenskomstens § 8, stk. 2, også gælder klubbens eller klubbernes salg af sponsorater, hvilket heller ikke var tilfældet tidligere,

at klubberne dermed blev tillagt samtlige kommercielle rettigheder,

at man med 2014-overenskomstens § 23, stk. 4, netop undgik, at Spillerforeningen og/eller spillerne indgik kollektive aftaler, som potentielt kunne være i strid med klubbernes rettigheder og dermed forringe værdien af klubbernes sponsorater,

at der i den forbindelse som noget nyt i § 8, stk. 2, blev indsat en bestemmelse, hvorefter klubben ikke uden spillerens accept kan udnytte spillerens rettigheder i forbindelse med reklamekontrakter, som ikke har karakter af sponsoraftaler for klubben eller klubberne i fællesskab, og

at klubbens pligt, der tidligere var indeholdt i § 9, stk. 7, til at meddele spillerne om, hvilke sponsorer som klubben har som hovedsponsorer, udgik.

Der er derfor ikke tale om, at bestemmelserne om rettigheder i 2004-overenskomsten og 2014-overenskomsten er ens. Det, der angik fælles udnyttelse af rettigheder, sponsorater mv. i 2004-overenskomstens § 21, er udgået, mens det samtidig i 2014-overenskomstens § 23 er tilføjet, at hvis Spillerforeningen og/eller spillerne indgår en kollektiv aftale i relation til arbejdsredskaber, så skal det ske med respekt af klubbernes rettigheder.

5.3 Det væsentlige for klubberne ved indgåelsen af 2014-overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4, var netop sikringen af, at Spillerforeningen og spillere i fællesskab skulle respektere klubbernes rettigheder, sådan at der ikke skete omgåelse, og på den vis er § 23, stk. 4 – i bogstavelig forstand – den undtagelse, der bekræfter hovedreglen.

5.4 Drøftelserne havde netop til formål at undgå den situation, at Spillerforeningen eller spillerne kollektivt indtrådte i markedet som en ny aktør, således som det nu er sket i forhold til DBU, da sådanne aktiviteter vil være i konkurrence med klubbernes kommercielle aktiviteter og dermed i konflikt med klubbernes sponsoraftaler med en deraf følgende værdiforringelse til skade for den væsentligste indtægtskilde, som dansk fodbold har.

5.5 De spillere, der er ansat hos danske klubber og uretmæssigt har overdraget deres kommercielle rettigheder til Spillerforeningen, har i udgangspunktet fuldtidsansættelse hos klubberne og har alene fri til at deltage i træningssamlinger og landskampe, fordi dette står i ansættelsesaftalen.

5.6 Også af den grund er det kritisabelt, at spillerne – med Spillerforeningens mellemkomst – bryder overenskomsten og i øvrigt bryder den almindelige loyalitetspligt, der er gældende i ethvert ansættelsesforhold. Spillerne kan selvsagt ikke i deres fritid foretage handlinger, der virker imod deres arbejdsgiveres interesser, herunder ved at foretage handlinger, der reducerer spillernes reklameværdi eller være sponsoraktiv for konkurrenter til arbejdsgivernes hovedsponsorer.

5.7 I overenskomstens § 8, stk. 4, er det derfor netop aftalt, hvad spilleren maksimalt kan disponere over. Det fremgår heraf, at "Spilleren har ret til at indgå personlige reklamekontrakter. Klubben skal dog skriftligt give accept heraf forud for sådanne kontraktens indgåelse." Med andre ord kan spillerens egen disponering kun ske efter konkret samtykke fra arbejdsgiveren, hvilket er en regulering, der netop har til formål at beskytte klubbernes kommercielle interesser. En sådan regulering giver ikke hjemmel til, at spillerne kan foretage en generel overdragelse af kommercielle rettigheder til Spillerforeningen uden klubbernes konkrete samtykke.

Den i denne sag omtalte generelle overdragelse strider derfor i sin natur mod overenskomsten, og følger også af en almindelig ordlydsfortolkning af overenskomsten.

5.8 Kun i forbindelse med arbejdsredskaber er det i overenskomstens § 23, stk. 4, aftalt, at der kan disponeres kollektivt blandt spillerne og Spillerforeningen. Men selv på dette — mindre kommercielt betydningsfulde område — er det angivet udtrykkeligt, at sådan aftale skal ske under respekt af § 8.

Af samme årsag har det formodningen imod sig, at spillerne og Spillerforeningen skulle kunne opbygge et "rum" udenfor arbejdsgivernes kontrol, hvor der frit kan disponeres kommercielt uden hensyn til arbejdsgivernes interesser.

5.9 Spillerforeningen forsøger desuagtet at tegne et billede af, at overenskomsten mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen alene er relevant i forhold til spillerne, når de optræder som klubspillere og ikke når de optræder som landsholdsspillere. En sådan opdeling er ikke mulig. Ligesom for alle andre arbejdstagere, er der kun to situationer; enten er man på arbejde eller også har man fri.

At der ikke er nogen adskillelse følger da også af, at det udtrykkeligt i § 7 i standard-spillerkontrakten er anført, at spilleren skal have adgang til at deltage i landsholdssammenhæng.

Så meget desto mere følger det også heraf, at deltagelsen i landsholdssammenhæng er omfattet af rettighedsbestemmelserne i standardspillerkontraktens S 12A, herunder at klubberne skal orienteres på forhånd og kunne gøre indsigelse.

5.10 Med de rettighedsoverdragelsesaftaler, som Spillerforeningen har indgået med spillerne, forsøger Spillerforeningen alligevel at skabe en selvstændig ny rettighedskategori, der skulle eksistere ved siden af de rettigheder, som er reguleret i overenskomsten. Det vil sige ved siden af de rettigheder, som spillerne har overdraget til klubberne i relation til deres ansættelsesforhold, og de rettigheder som spillerne har uden for klubberne i forhold til personlige reklamekontrakter, og som de i henhold til overenskomsten kun har en begrænset adgang til at råde over forudsat klubbernes accept.

5.11 Hvis man rent hypotetisk forestillede sig, at Spillerforeningen frit kunne indsamle spillernes kommercielle rettigheder til brug enten i landsholdssammenhæng eller i en helt tredje sammenhæng, ville situationen blive den for klubberne helt uholdbare, at Spillerforeningen kunne indsamle spillernes kommercielle rettigheder og efterfølgende indgå en sponsoraftale. Klubberne ville herefter være afskåret fra at tegne sponsoraftaler med eksklusiv adgang eller som hovedsponsor. Ret beset var dette også, hvad Spillerforeningens direktør, [B], forklarede i forbindelse med hovedforhandlingens dag 1, hvor [B] forklarede, at "Spillerforeningen ville ikke med indsamlingen kunne lave aftaler direkte med sponsorer, men det ville Spillerforeningen kunne gøre, hvis landsholdsaftalen bortfaldt". Konsekvensen heraf ville være, at det væsentligste indtægtsgrundlag, som dansk fodbold har, ville bortfalde — til skade for både klubber og spillere.

Såfremt Spillerforeningen foretager tilsvarende indsamling i andre sammenhænge end relateret til landshold, og hvis det i øvrigt igen sker, uden at klubberne bliver orienteret og får mulighed for at gøre indsigelse, vil det dermed kunne afstedkomme, at klubberne i god tro indgår aftaler med nye sponsorer om alle spillere, men uforvarende indgår sponsoraftalen med anvendelse af rettigheder, som så klubberne så alligevel ikke råder over. Dette er åbenbart i strid med overenskomstens bestemmelser og deres forudsætninger, som det også er udtrykt i standardspillerkontrakten.

5.12 Det gøres gældende, at Spillerforeningen med de rettighedsoverdragelsesaftaler, som Spillerforeningen har indgået med spillerne, overtræder sin loyalitetsforpligtelse over for Divisionsforeningen ved at indgå aftaler med spillerne om overdragelse af deres kommercielle rettigheder, da dette har den konsekvens, at spillerne omgår deres loyalitetsforpligtelser over for klubberne, når Spillerforeningen selv kontrollerer brugen af rettighederne uden om spillerne og klubberne. Dermed er den ageren også i strid med overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4.

5.13 Såfremt Spillerforeningen ejer rettighederne og kan indgå aftaler, som det passer Spillerforeningen, vil klubberne ikke længere have den sikkerhed, som klubberne havde tidligere, hvilket kan bringe spillerne i misligholdelse i forhold til klubberne.

Konsekvensen er, at Spillerforeningen så kan indgå aftaler på spillernes vegne, uden at spillerne eller klubberne i konkrete tilfælde kan vælge at sige fra. Spillerne har således ikke længere mulighed for at iagttage og opfylde deres forpligtelser over for deres klubber i forhold til brug af deres kommercielle rettigheder uden for klubregi, herunder i landsholdssammenhæng.

Klubberne vil i konsekvens heraf miste adgangen til at pålægge spillere at afstå fra konkrete sponsoraftaler på landsholdet og/eller muligheden for at få indflydelse på, hvorledes deltagelsen finder sted i det omfang, overenskomsten ellers giver dem ret hertil.

5.14 Spillerforeningens facilitering af overdragelserne af de kommercielle rettigheder til Spillerforeningen udgør således en omgåelse af spillernes loyalitetsforpligtelser, idet Spillerforeningen nu alene kontrollerer brugen af rettighederne, hvorved spillerne ikke i forhold til brugen af rettighederne kan iagttage deres forpligtelser, herunder loyalitetsforpligtelser, over for deres hovedarbejdsgiver — klubberne.

Spillerne har derved overtrådt deres forpligtelser, herunder loyalitetsforpligtelser, over for deres klubber ved at have overdraget rettighederne til Spillerforeningen. Spillerne har uretmæssigt og illoyalt givet Spillerforeningen adgang til at anvende deres rettigheder efter forgodtbefindende uden hensyn til spillernes arbejdsgivere — klubberne.

5.15 Uanset om parternes overenskomst omfatter kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng eller ej, indbefatter spillernes almindelige loyalitetspligt overfor deres arbejdsgiver, klubberne, således en beskyttelse mod, at spillerne i landsholdssammenhæng vælger at indgå i sponsoraftaler, der konkurrerer med de sponsoraftaler, som spillerne er underlagt i klubberne. Præcis som det for bibeskæftigede er kodificeret i overenskomstens § 8.2.

5.16 Den beskyttelse, som klubberne før under alle omstændigheder havde igennem spillernes loyalitetspligt, har Spillerforeningen fjernet ved at få kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng overdraget til sig. Ved at få rettighederne egentligt overdraget til sig – i stedet for blot at handle på et mandat – forsøger Spillerforeningen at tiltage sig ret til at anvende rettigheder uden hensyn spillernes loyalitetspligt overfor deres arbejdsgivere, klubberne.

5.17 Der er i den forbindelse ikke tale om, at Divisionsforeningen har været fuldt vidende om udnyttelse af spillernes kommercielle rettigheder i landsholdssammenhæng. Udnyttelsen har – som det fremgår af det af Spillerforeningen fremlagte materiale – været stærkt begrænset, og under alle omstændigheder angår denne sag ikke DBU's brug af spillere ansat i danske klubber i kommercielle aktiviteter.

5.18 For det tilfælde, at voldgiftsretten måtte finde, at spillerne har selvstændige kommercielle rettigheder til brug i landsholdssammenhæng, hvis udnyttelse ikke allerede er begrænset af overenskomsten, gøres det til støtte for de nedlagte påstande yderligere gældende,

at den ansættelsesretlige loyalitetspligt gælder uden nærmere aftale og udgør en relativt bred og vidtrækkende forpligtelse, som forbyder og sætter grænser for en række forskelligartede typer af handlinger,

at klubberne dermed har krav på, at spillerne og Spillerforeningen udviser loyalitet over for klubbernes virksomhed, herunder selvsagt også i forhold til klubbernes arbejde med at indgå sponsorater,

at Spillerforeningen som part i overenskomsten med Divisionsforeningen også er bundet af en sådan loyalitetspligt,

at overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4 må fortolkes i lyset heraf,

at Spillerforeningens medvirken til overdragelse af kommercielle rettigheder i landsholdssammenhænge til Spillerforeningen in concreto medfører en omgåelse af den loyalitetsforpligtelse, der følger af overenskomstens bestemmelser,

at Spillerforeningen dermed har faciliteret en overdragelse til Spillerforeningen af kommercielle rettigheder, selvom det har stået Spillerforeningen klart, at Divisionsforeningens formål med rettighedsbestemmelserne i overenskomsten har været at beskytte klubbernes muligheder for at sælge sponsorater mest muligt,

at Spillerforeningen og spillerne på baggrund af ovenstående har handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23, stk. 4, og forudsætningerne for disse bestemmelser,

alt med det resultat,

at der må gives Divisionsforeningen medhold i de nedlagte påstande.”

Spillerforeningen har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med sit sammenfattende processkrift af 10. januar 2017, hvoraf fremgår følgende, idet bilagshenvisninger er fjernet:

”1.1 De kommercielle rettigheder, denne sag drejer sig om, er de immaterielle rettigheder, fodboldspillere i danske klubber kan udnytte kommercielt, såsom retten til eget navn og billede, autografer, personlige data m.v (imagerettigheder). Sådanne kommercielle rettigheder opstår hos den enkelte spiller. Det retlige udgangspunkt er derfor, at den enkelte spiller har retten til at udnytte sine immaterielle rettigheder, herunder ved at indgå aftale med andre, der tillader dem at foretage den udnyttelse, der måtte være aftalt med spilleren, og at spilleren har ret til at forbyde andre, der ikke har en fornøden aftale om udnyttelse, at udnytte rettighederne.

1.2 I kraft af sit ansættelsesforhold med sin danske klub overdrager spilleren retten til udnyttelse af nogle af sine immaterielle rettigheder, hvilket sker via spillerkontrakten med klubben. Hvilke rettigheder, der overdrages, reguleres af overenskomsten mellem Divisionsforeningen og Spillerforeningen og DBUs standardspillerkontrakt.

Overenskomsten og standardspillerkontrakten fastlægger, at de udnyttelsesrettigheder, klubberne har fået overdraget, er begrænset til de rettigheder, "som knytter sig til ansættelsesforholdet" mellem spiller og klub. Dette har været gældende fra den første overenskomst fra 1999 og standardspillerkontrakt og blev ikke ændret ved indgåelse af den seneste overenskomst i 2014 med tilhørende standardspillerkontrakt.

1.3 Udover klubbens ret til udnyttelse af visse af spillerens immaterielle rettigheder indeholder overenskomst og standardspillerkontrakt enkelte specifikke bindinger på spillerens udnyttelse af sine immaterielle rettigheder i forhold til at indgå "personlige reklamekontrakter". Personlige reklamekontrakter skal klubben give forudgående skriftlig accept af, idet spilleren i sin egenskab af ansat i klubben ikke må indgå sådanne med virksomheder, som er konkurrerende i forhold til klubbens hovedsponsorer. Tilsvarende skal spilleren inden kontraktindgåelse med klubben oplyse om "egne kontrakter", hvor spilleren overdrager tredjemand rettigheder til anvendelse af dele af spillerens immaterielle rettigheder.

1.4 Hverken overenskomst, standardkontrakt eller andet aftalegrundlag har på noget tidspunkt reguleret spørgsmålet om udnyttelse af danske klubspilleres rettigheder i landsholdssammenhæng. Det gælder fra den første overenskomst fra 1999 med tilhørende standardspillerkontrakt, og der er ikke ændret herved i den seneste overenskomst med tilhørende standardspillerkontrakt. Danske spillere i danske klubber, der bliver udtaget til det danske fodboldlandshold, har ikke overdraget immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng til klubberne, hverken i kraft af overenskomst, spillerkontrakt eller på anden vis, hvorfor rettighederne fortsat er hos spillerne. Spillerne er berettiget til at overdrage rettighederne i landsholdssammenhæng til andre.

1.5 Divisionsforeningen har bevisbyrden for at have fået overdraget spillernes immaterielle rettigheder i videre omfang end udtrykkeligt beskrevet i overenskomst og standardspillerkontrakt. Denne bevisbyrde er ikke løftet, hverken for så vidt angår aftalegrundlaget før den seneste overenskomst fra 2014 eller med overenskomsten fra 2014.

1.6 Ingen af de ændringer på rettighedsområdet, der blev aftalt i overenskomsten fra 2014 vedrørte spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng. De reelle ændringer vedrørte alene klubbernes overtagelse af alle varemærkerrettigheder til Superligaen, og at klubberne sammen kunne udnytte spillernes immaterielle rettigheder på klubplan, hvilket er uden relevans for de omtvistede landsholdsrettigheder. Heller ikke ændringerne i overenskomstens § 23 om arbejdsredskaber har relevans for de omtvistede landsholdsrettigheder. Spillernes immaterielle rettigheder som landsholdsspillere var på intet tidspunkt under drøftelse, endsige et tema under overenskomstforhandlingerne på trods af, at landsholdsspillerne i hvert fald siden 1998 har haft en aftale med DBU om DBUs udnyttelse af spillernes immaterielle rettigheder som landsholdsspillere. Hverken spillerne eller Spillerforeningen fik følgelig i overenskomsten eller i øvrigt nogen modydelse for en sådan påstået omfattende rettighedsoverdragelse.

1.7 Medlemmerne af Spillerforeningen har ikke handlet i strid med overenskomsten ved at overdrage rettigheder i landsholdssammenhæng til Spillerforeningen, da overenskomsten ikke regulerer spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammen-

hæng. Hverken klubbernes eller Divisionsforeningens accept af sådan rettighedsoverdragelse er således påkrævet.

1.8 Tilsvarende har Spillerforeningen ikke handlet i strid med overenskomsten ved at indgå aftaler med medlemmerne af Spillerforeningen om overdragelse af rettigheder til kollektiv udnyttelse i landsholdssammenhæng, idet landsholdsrettighederne ikke er reguleret i overenskomsten. Hverken klubbernes eller Divisionsforeningens accept af sådanne aftaler er således påkrævet.

1.9 Spillernes overdragelse af retten til kollektiv udnyttelse af deres immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng til Spillerforeningen samt tilsvarende Spillerforeningens indsamling af disse rettigheder er berettiget. Hverken spillerne eller Spillerforeningen har herved handlet i strid med overenskomsten eller deres loyalitetspligt over for henholdsvis klubberne og Divisionsforeningen. Tilsvarende gælder i øvrigt generelt spillernes overdragelse af retten til kollektiv udnyttelse af deres immaterielle rettigheder respektive Spillerforeningens indsamling af sådanne rettigheder, så længe det sker i respekt af spillernes og Spillerforeningens aftalte forpligtelser over for henholdsvis klubberne og Divisionsforeningen, hvilket er tilfældet. Hverken spillerne eller Spillerforeningen har således handlet i strid med deres loyalitetsforpligtelser.

1.10 Spillerforeningen er som erhverver af de immaterielle rettigheder selvsagt forpligtet til at administrere og udnytte rettighederne legitimt med respekt af tredjemandes rettigheder. Spillerforeningen har handlet i overensstemmelse hermed og er heller ikke blevet mødt med indsigelser fra klubber eller klubssponsorer for konkret at have administreret eller udnyttet overdragne rettigheder på retsstridig vis.

1.11 Spillerforeningen har ikke ved indgåelse af landsholdsaftalen i 2015 med DBU og DBU A/S handlet i strid med overenskomsten, idet aftalen alene angår udnyttelse af spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng, hvilke rettigheder Spillerforeningen nu som tidligere har fået overdraget retten fra spillerne til at råde over.

1.12 Divisionsforeningen og dens medlemsklubber har været fuldt ud bekendt med det forhold, at Spillerforeningen fra tid til anden fra 1995 og frem har indsamlet kommercielle rettigheder fra spillere, lige som Divisionsforeningen og dens medlemsklubber har været fuldt ud bekendt med Spillerforeningens overdragelse af spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng til DBU og DBUs kommercielle selskab samt DBUs og DBUs kommercielle selskabs udnyttelse af spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng, uden at hverken Divisionsforeningen eller dens medlemsklubber har gjort indsigelse over for Spillerforeningen. Indsigelser herom fra Divisionsforeningens og dens medlemsklubbers side er således under alle omstændigheder bortfaldet ved passivitet.”

10. Opmændenes begrundelse og resultat

Sagen angår forståelsen af Fodboldens Overenskomst 2014-2018 for så vidt angår adgangen til at råde over spillernes immaterielle rettigheder, herunder retten til at udnytte spillerens billede, lighed, navn og autograf.

Det er Divisionsforeningens hovedsynspunkt, at Divisionsforeningens medlemmer (klubberne) råder over spillernes immaterielle rettigheder eller i hvert fald har ret til at blive inddraget, så klubbernes rettigheder respekteres, idet der i den forbindelse ikke er grundlag for at sondre mellem, om spilleren virker for landsholdet eller for klubberne.

Det er heroverfor Spillerforeningens hovedsynspunkt, at parternes overenskomst ikke regulerer spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng.

Om dette spørgsmål skal opmændene udtale følgende:

Spillerens immaterielle rettigheder, herunder retten til at udnytte eget billede mv. i reklamesammenhæng, tilhører som udgangspunkt spilleren selv.

Efter overenskomstens § 8.2, som er indarbejdet i standardspillerkontraktens § 12A.3, har klubben ret til at udnytte spillerens billede, lighed, navn og autograf i forbindelse med klubbens salgsfremmende foranstaltninger af enhver art og endelig i forbindelse med klubbens salg af sponsorater. Det følger heraf, at spilleren efter den pågældende bestemmelse kun har overdraget retten til at udnytte den pågældendes immaterielle rettigheder, når det vedrører klubben, men ikke i andre sammenhænge. Der kan herved også henvises til det, der er anført i Fodboldens Voldgiftsrets kendelse af 9. august 2013 vedrørende forståelsen af 2004-overenskomstens § 9.3, der i det væsentlige havde samme formulering som 2014-overenskomstens § 8.2.

Overenskomstens § 8.2 indebærer således ikke, at spillerens immaterielle rettigheder i f.eks. landsholdssammenhæng er overdraget til klubben eller på anden måde stillet til rådighed for klubben. Heller ikke overenskomstens § 8.1 eller andre af overenskomstens bestemmelser indebærer en sådan overdragelse.

Det forhold, at der ikke er sket en overdragelse til klubben af alle spillerens immaterielle rettigheder, herunder i landsholdssammenhæng, er imidlertid ikke ensbetydende med, at spilleren herefter har adgang til at råde frit over de immaterielle rettigheder, der ikke er overdraget til klubben. Afgørelsen af dette spørgsmål beror i første række på, om der i overenskomsten/standard-spillerkontrakten er aftalt begrænsninger i eller vilkår for udnyttelsen af sådanne ikke-overdragne rettigheder.

Efter overenskomstens § 8.4 har spilleren ret til at indgå personlige reklameaftaler. Klubben skal dog skriftligt give accept heraf forud for sådanne kontraktens indgåelse, idet personlige reklamekontrakter mv. ikke må indgås med virksomheder, som er konkurrerende i forhold til klubbens hovedsponsorer. Klubben kan kun afvise en spillers personlige reklamekontrakter, hvis disse er konkurrerende i forhold til en af klubbens hovedsponsorer eller en eksklusivaftale med en sponsor.

Spørgsmålet er, om denne bestemmelse omfatter spillerens udnyttelse af sine immaterielle rettigheder, når han spiller på landsholdet.

Efter ordlyden omfatter § 8.4 alle personlige reklameaftaler, som en kontraktansat spiller i en dansk klub ønsker at indgå. Den indeholder ingen undtagelser fra pligten til at indhente skriftlig accept fra klubben.

Bestemmelsen må læses i sammenhæng med overenskomstens § 8.1, 2. pkt., hvorefter spilleren forud for kontraktindgåelse skal oplyse, om spilleren har tegnet egne kontrakter, hvor spilleren overdrager tredjemand rettigheder til anvendelse af dele af spillerens immaterielle rettigheder. Heller ikke denne bestemmelse indeholder nogen undtagelser.

Også formålet med bestemmelsen i § 8.4 taler for, at der ikke gælder nogen undtagelser. Det fremgår således af bestemmelsens indhold, at den har til formål at sikre, at spilleren ikke indgår personlige reklamekontrakter med virksomheder, som er konkurrerende med klubbens hovedsponsorer. Pligten til på forhånd at indhente samtykke skal således sikre, at værdien af klubbens hovedsponsorer ikke forringes ved, at klubbens spillere reklamerer for hovedsponsorerne konkurrenter. Foreligger der ikke en sådan konkurrencesituation, skal klubben give sin skriftlige accept til, at spilleren kan indgå en personlig reklameaftale.

Efter bevisførelsen, herunder de afgivne forklaringer, lægges det til grund, at spørgsmålet om spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng ikke har været særskilt drøftet under parternes overenskomstforhandlinger, heller ikke forud for indgåelsen af 2014-overenskomsten.

På den baggrund lægger vi efter ordlyden af § 8.4 og formålet med bestemmelsen til grund, at bestemmelsen også omfatter personlige reklameaftaler, som spilleren ønsker at indgå f.eks. med virksomheder, der er sponsorer for landsholdet. Dette gælder, uanset om spilleren selv spiller på landsholdet eller ej.

Spørgsmålet er herefter, om den særlige ordning, der er etableret omkring udnyttelsen af spillernes immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng, kan anses for omfattet af udtrykket ”personlige reklameaftaler” i overenskomstens § 8.4.

Den særlige ordning omfatter to sæt af aftaler, dels mellem de enkelte spillere og Spillerforeningen, dels mellem Spillerforeningen, DBU og DBU A/S (den såkaldte landsholdsaftale). Den enkelte spiller har ved en særskilt aftale med Spillerforeningen overdraget sine immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng til Spillerforeningen. Ved aftale af 20. marts 2015 med DBU og DBU A/S har Spillerforeningen givet mandat til, at der indgås aftale med dem, der ønsker at udnytte rettighederne. I et sidebrev af samme dato har DBU og DBU A/S forpligtet sig til ikke at anvende spillere i danske klubber i kommercielle aktiviteter uden skriftligt samtykke i det enkelte tilfælde fra Spillerforeningen.

Den særlige ordning bygger således på, at den enkelte spiller har overdraget sine immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng til Spillerforeningen, der herefter har stillet rettighederne til rådighed for DBU og DBU A/S med henblik på at blive udnyttet kommercielt.

Vi finder, at den kommercielle anvendelse af spilleren, der finder sted som led i denne ordning, må anses for omfattet af udtrykket ”personlige reklameaftaler” i § 8.4’s forstand eller må sidestilles hermed. En spiller kan således ikke ved at overdrage nogle af sine immaterielle rettigheder til Spillerforeningen som mellemmand gøre sig fri af vilkåret om at skulle spørge klubben om lov. Klub-

ben kan kræve at være stillet på samme måde, hvad enten det er spilleren selv, Spillerforeningen eller en tredjemand, der indgår en aftale om kommerciel anvendelse af den pågældende spiller.

Som følge af det anførte indebærer overenskomstens § 8.4, at det som udgangspunkt vil være uberegtiget i forhold til klubben, hvis der i landsholdssammenhæng sker en kommerciel anvendelse af spilleren, uden at der forinden er indhentet en skriftlig accept fra hans klub.

Dette udgangspunkt må imidlertid modificeres.

Efter standardspillerkontraktens § 7 har klubben pligt til at give spilleren fri til at spille på landsholdet, og det må lægges til grund, at det siden indførelsen af professionel fodbold i Danmark har været sædvanligt, at spillere på landsholdet, herunder også spillere fra danske klubber, i et vist omfang har været anvendt til at reklamere for landsholdets sponsorer, uden at klubberne forinden er blevet spurgt om lov. Dette er f.eks. sket ved, at landsholdsspillere bærer navnet på landsholdets sponsor på spillerdragten, både til træning, i kamp, til pressemøder, på de officielle holdbilleder mv. Efter bevisførelsen kan det således lægges til grund, at der er kutyme for en sådan begrænset kommerciel brug af spillerne, når de spiller på landsholdet.

Det er ikke muligt under denne sag, hvor DBU ikke er part, at fastlægge endeligt, hvad denne kutyme omfatter og dermed, hvad klubberne må tåle som et led i pligten til at give spilleren fri til at spille på landsholdet.

Divisionsforeningen har været bekendt med denne kutyme, og det må ved vedtagelsen af overenskomstens § 8.4 være forudsat og accepteret, at denne anvendelse kunne fortsætte uden at være i strid med overenskomsten. En videregående kommerciel anvendelse af landsholdsspillerne uden at inddrage klubberne kan derimod ikke anses for forudsat og accepteret af Divisionsforeningen. Efter bevisførelsen må det ganske vist lægges til grund, at Divisionsforeningen har været bekendt med eksistensen af den såkaldte Spillerpulje og landsholdsaftalerne. Dette giver imidlertid ikke grundlag for at fastslå, at Divisionsforeningen har accepteret en videregående kommerciel anvendelse. Det er således ikke godtgjort, at Divisionsforeningen har været bekendt med det nærmere indhold af ordningen med Spillerpuljen og landsholdsaftalerne, og det kan derfor ikke afvises, at Divisionsforeningen er gået ud fra, at Spillerpuljen og landsholdsaftalerne alene har taget sigte på at

regulere den begrænsede anvendelse af landsholdsspillere i reklameøjemed, som er omfattet af den nævnte kutyme.

På den baggrund er det sammenfattende vores opfattelse, at overenskomstens § 8.4 også omfatter spillerens immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng i det omfang, der er tale om en kommerciel anvendelse af spilleren, der rækker ud over det, der er omfattet af kutymen.

Særligt om Divisionsforeningens tre påstande:

Med *påstand 1* ønsker Divisionsforeningen, at Spillerforeningen på vegne af et antal medlemmer skal tilpligtes at anerkende, at medlemmerne har handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23.4 ved uden klubbernes accept at have overdraget deres kommercielle rettigheder til Spillerforeningen.

Det fremgår af Divisionsforeningens sammenfattende processkrift, at påstanden vedrører de aftaler fra 2014 og 2015 mellem de enkelte spillere og Spillerforeningen, hvorpå der er gengivet et eksempel ovenfor i afsnit 5 om ”Overdragelse og indsamling af spillerrettigheder”.

Ved de pågældende aftaler har spillerne ikke overdraget alle deres kommercielle (immaterielle) rettigheder til Spillerforeningen. Det er således alene rettighederne som landsholdsspillere, der er overdraget til Spillerforeningen.

Der er ikke herved sket overdragelse af rettigheder, som klubben ved overenskomstens § 8.2 har fået ret til at udnytte. Som anført ovenfor har klubben ved denne bestemmelse alene fået ret til at udnytte spillerens immaterielle rettigheder ”i forbindelse med klubben eller klubbernes – individuelle eller fælles – salgsfremmende foranstaltninger af enhver art og endelig i forbindelse med klubben eller klubbernes salg af sponsorater”.

Spørgsmålet er herefter, om overdragelsen til Spillerforeningen er i strid med overenskomstens § 8.4 og § 23.4.

§ 8.4 indeholder ikke noget forbud mod, at spilleren overdrager rettigheder, der ikke er overdraget til klubben, til tredjemand, herunder til Spillerforeningen. Et sådant forbud er heller ikke indeholdt

eller forudsat i § 23.4. Endvidere stiller de nævnte bestemmelser ikke krav om, at spilleren skal indhente forudgående accept fra klubben til at overdrage rettighederne som landsholdsspiller til Spillerforeningen. Overdragelsen må imidlertid ske med respekt af de vilkår, der gælder for spillerens egen udnyttelse af rettighederne.

Selv om vilkåret i overenskomstens § 8.4 for spillerens egen udnyttelse af sine immaterielle rettigheder ikke er medtaget i aftalen mellem spilleren og Spillerforeningen, findes dette ikke i sig selv at udgøre en overtrædelse af overenskomsten, så længe Spillerforeningen har mulighed for at efterleve vilkåret og rent faktisk gør det, når foreningen senere disponerer over de rettigheder, som spilleren har overdraget til foreningen, jf. herom nedenfor under påstand 3.

Som følge af det anførte frifindes Spillerforeningen for påstand 1.

Med *påstand 2* ønsker Divisionsforeningen, at Spillerforeningen skal tilpligtes at anerkende, at foreningen har handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23.4 ved uden klubbernes accept at have indgået aftale med Spillerforeningens medlemmer om kollektiv udnyttelse af spillernes kommercielle rettigheder.

Påstanden vedrører de samme aftaler som påstand 1, og påstanden er så at sige et ”spejlbillede” af påstand 1.

Af de grunde, der er anført ovenfor vedrørende påstand 1, frifindes Spillerforeningen ligeledes for påstand 2.

Med *påstand 3* ønsker Divisionsforeningen, at Spillerforeningen skal tilpligtes at anerkende, at foreningen har handlet i strid med overenskomstens § 8 og § 23.4 ved uden klubbernes accept at indgå aftale med DBU om udnyttelse af spillernes kommercielle rettigheder.

Det fremgår af Divisionsforeningens sammenfattende processkrift, at påstanden angår den landsholdsaf tale af 20. marts 2015, som Spillerforeningen har indgået med DBU og DBU A/S, jf. ovenfor i afsnit 6 om ”Landsholdsaftalerne”.

Som nævnt ovenfor indeholder § 8.4 ikke noget forbud mod, at spilleren overdrager rettigheder, der ikke er overdraget til klubben, til Spillerforeningen. Bestemmelsen indeholder heller ikke noget forbud mod, at Spillerforeningen videreoverdrager rettighederne eller giver tredjemand mandat til at råde kommercielt over dem. En sådan råden fra Spillerforeningens side kræver heller ikke i sig selv samtykke fra klubberne.

Når Spillerforeningen disponerer over de rettigheder, som spillerne har overdraget til foreningen, har foreningen imidlertid som overenskomstpart pligt til at sikre sig, at overenskomstens § 8.4 overholdes. Dette indebærer, at der forudgående skal indhentes en skriftlig accept fra spillerens klub, hvis der bliver tale om en kommerciel anvendelse af spilleren, der rækker ud over det, der er omfattet af den ovenfor nævnte kutyme.

Der kan under denne sag, hvor DBU og DBU A/S ikke er medinddraget, ikke tages endelig stilling til forståelsen af landsholdsaftalen og den kommercielle brug af spillerne, der kan ske med hjemmel i aftalen, herunder i hvilket omfang aftalen indebærer en kommerciel anvendelse af spilleren, der rækker ud over kutymen.

Landsholdsaftalen indeholder ingen bestemmelser om, at der i visse tilfælde skal indhentes skriftlig accept fra klubberne. Ved udformningen af aftalen er der således ikke taget højde for, at vilkåret i overenskomstens § 8.4 skal iagttages, hvis der bliver tale om en kommerciel anvendelse af spilleren, der rækker ud over kutymen. Det fremgår imidlertid af sidebrev af 20. marts 2015 til landsholdsaftalen, at ”DBU og DBU A/S forpligter sig til ikke at anvende spillere i danske klubber i kommercielle aktiviteter uden skriftligt samtykke i det enkelte tilfælde fra Spillerforeningen.” Spillerforeningen har således mulighed for at sikre sig, at vilkåret i overenskomstens § 8.4 i givet fald overholdes, og der er ikke under sagen dokumenteret eksempler på, at Spillerforeningen har givet samtykke til kommerciel anvendelse af en spiller i tilfælde, hvor der forinden skulle have været indhentet skriftlig accept fra spillerens danske klub efter overenskomstens § 8.4.

På den baggrund frifindes Spillerforeningen også for påstand 3.

Den samlede konklusion er herefter,

at overenskomstens § 8.4 også omfatter spillerens immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng i det omfang, der er tale om en kommerciel anvendelse af spilleren, der rækker ud over det, der er kutyme for i denne sammenhæng,

at det ikke er i strid med overenskomsten, at spillerne uden klubbernes accept har samlet deres immaterielle rettigheder i landsholdssammenhæng hos Spillerforeningen, og

at det heller ikke i sig selv er i strid med overenskomsten, at Spillerforeningen ved landsholdsaftalen uden klubbernes accept har givet DBU og DBU A/S mandat til at disponere kommercielt over spillernes immaterielle rettigheder, idet det dog er en betingelse, at Spillerforeningen løbende sikrer sig, at der efter overenskomstens § 8.4 indhentes accept fra vedkommende klub, hvis en spiller fra klubben i landsholdssammenhæng skal deltage i kommercielle aktiviteter, der rækker ud over det, der er kutyme for i denne sammenhæng.

Som følge af det anførte frifindes Spillerforeningen for de tre påstande, som Divisionsforeningen har nedlagt.

Thi bestemmes:

Spillerforeningen frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmændene og sekretæren.

Thomas Rørdam

Jytte Scharling

Poul Dahl Jensen

Til bekræftelse:

Thomas Rørdam